

Ingrado

OMDAT LEREN WERKT!

53

magazine
december 2024

Interviews over het
proces-verbaal

Van school naar
duurzaam werk

Nieuwkomers

Studenten uit Caribisch
Nederland

**Benut hun
kracht!**

OMGAAN MET PROBLEMEN BIJ BEROEP OP VRIJSTELLING VAN DE INSCHRIJVINGSPlicht 5 ONDER B LPW

Hoe ga je om met ouders die hun kinderen principiële thuis willen houden?

Volg onze vierdaagse training! Eerste startdatum:
13 februari 2025. Ook Incompany mogelijk.

Meer weten?

Stuur een mail naar adviseurs Emile Schütte (e.schutte@spv.nu) of
Monique Blokker (m.blokker@spv.nu) of bel **0578 573 703**

Je kunt bij SPV ook terecht voor:

Basisopleiding Leerplicht / Doorstroompunt (RMC)
Omgaan met hoogbegaafdheid bij leerplicht
Communicatie basis voor leerplichtambtenaren
Omgaan met assertieve jongeren en hun ouders
Omgaan met emotie/agressie en grensoverschrijdend gedrag
Alle PHB's in Domein III

'Over het doel van de wet zijn ze erg enthousiast'

Voorwoord

Een lekker leesmagazine is dit, echt een decembern timer. Vol interviews en achtergronden. Zo gingen we in gesprek met drie studenten uit Caribisch Nederland. Hoe ziet hun route eruit? Wat komen zij tegen op hun reis naar Nederland en naar een startkwalificatie? Lees hoe TuranGoeloe hen ondersteunt in de voorbereiding, de verhuizing en de inburgering in onderwijs en studentenleven.

Ook interviews met leerplichtambtenaren in dit nummer. De aanleiding vormt het verschil tussen gemeentes in het aantal processen-verbaal dat wordt opgemaakt voor relatief verzuim. Waar zit de twijfel bij het opmaken van een PV en wat zijn de beweegredenen om het toch te doen? Daarover en over andere aspecten van hun vak, vertellen zij aan Ingrado Magazine.

Verder aandacht voor het onderwijs aan nieuwkomers. Leerplichtambtenaren worstelen met het verzuim onder deze groep. In Deventer werken gemeente en onderwijs nauw samen om het recht op onderwijs voor nieuwkomers te beschermen. En die aanpak werkt. Lees daarover en over initiatieven elders in het land op pagina 10.

We werpen licht op de wet Van school naar duurzaam werk. Ondanks het uitstel van inwerkingtreding, bereiden regio's zich wel

degelijk voor. En met enthousiasme, want over het doel van de wet zijn ze erg enthousiast. De regio's Zuid-Holland Zuid en Rijnmond geven een kijkje in hun keuken.

Mooi dat het Kenniscentrum LVB meer handvatten en tools ontwikkelt voor professionals die te maken hebben met mensen met een licht verstandelijke beperking. Hier kunnen ook leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches hun voordeel mee doen. Op pagina 14 vertelt een aantal van hen waar zij in hun praktijk mee te maken hebben.

En tot slot mag niet onvermeld blijven dat Louise Elffers in dit nummer onze 10 vragen beantwoordt. Ik ben daar heel blij mee. Louise Elffers is sinds kort voorzitter van de Onderwijsraad en bovendien bijzonder hoogleraar Kansengelijkheid in het onderwijs. Laat je inspireren door haar kennis en inzichten!

Ik wens jullie veel leesplezier en een warme en fijne decembermaand toe. Hopelijk ook met wat ruimte om uit te rusten en bij te komen, zodat we in 2025 met frisse energie van start kunnen in het nieuwe jaar.

Corien van Starckenburg
bestuurder Ingrado

Colofon

Ingrado magazine

#53, december 2024

Ingrado Magazine verschijnt twee keer per jaar. Voor alle professionals die staan voor het recht op onderwijs en ontwikkeling. Vol achtergronden, praktijkverhalen en inspiratie.

Hoofdredactie

Yolanthe van der Ree, Anne Voskamp

Tekst

Susan de Boer, Yolanthe van der Ree, Marga de Weerd, Eveline aan de Wiel

Ontwerp en opmaak

DDK, Utrecht

Druk

WS Media Groep, Waardenburg

Redactieadres

Ingrado
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
T 085 049 51 70
info@ingrado.nl
www.ingrado.nl

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine via info@ingrado.nl.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ingrado in beeld

Marjolein Moorman, wethouder onderwijs, jeugd en armoedebestrijding van de gemeente Amsterdam hield in september jl. de tweejaarlijkse Schimmelpennincklezing van Ingrado. Een leerplichtambtenaar is de ridder te paard en moet **SAR**ren zegt zij: **Signaleren** van de achtergronden die maken dat een kind uitvalt, **Adviseren** over onder meer het aanbod voor kinderen in de problemen en **Regisseren** van het proces.

Inhoud

Nieuwkomers 'Op de ISK heeft iedereen een rugzakje'

Hoe kom je tegemoet aan wat nieuwkomers nodig hebben en hoe voorkom je verzuim? Zes betrokkenen vertellen over hun successen en uitdagingen.

De leerplichtambtenaar en het proces-verbaal

Wat zijn de overwegingen om wel of juist niet een PV op te maken? Collega's vertellen.

LVB vraagt begrip en geduld

Jongeren met een licht verstandelijke beperking willen graag meewerken en meedoen, maar krijgen het niet voor elkaar.

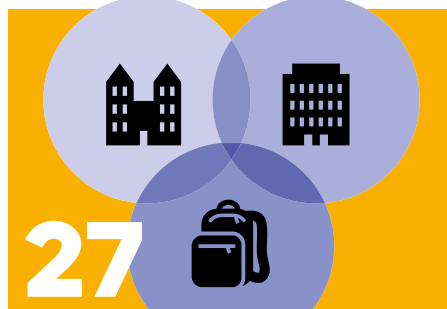
Studenten uit Caribisch Nederland, Benut hun kracht!

Jaarlijks komen tussen de 1400 en 1600 Caribische studenten naar Nederland. Waar dromen zij van en waar lopen zij tegenaan?

Nieuwe horizon voor havo-scholieren

Vsv-regio Noordoost-Brabant biedt een traject voor havo-scholieren gericht op instroom in het mbo.

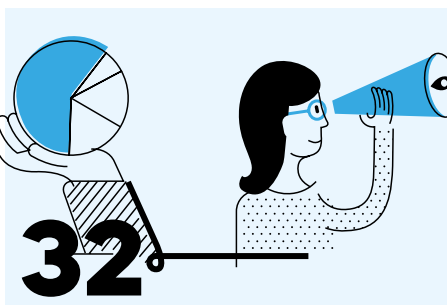
Van school naar duurzaam werk

Hoe bereiden regio's zich voor op de inwerkingtreding van de wet Van school naar duurzaam werk? Twee doorstroomcoördinatoren vertellen.

10 vragen aan...

Louise Elffers, voorzitter van de Onderwijsraad. 'Elke leerling heeft recht op toegang tot goed onderwijs. Het zijn onder anderen de leden van Ingrado die erop toezien dat dat recht gewaarborgd wordt.'

Onderzoek in de schijnwerper

Wat zijn factoren in het mbo die stress en prestatiedruk onder jongeren versterken? Onlangs verscheen daarover het onderzoeksrapport Als je door de bomen het bos niet meer ziet.

34 Tot Slot

Lezen, luisteren en kijken in de kerstvakantie.

Landen in de klas

‘Op de ISK heeft
iedereen een
rugzakje’

Kinderen van vluchtelingen, minderjarige asielzoekers en andere nieuwkomers die nog maar kort in Nederland zijn, vallen onder de Leerplichtwet. Maar de groep nieuwkomers is groot, en zeer divers. Hoe kom je tegemoet aan wat zij nodig hebben en hoe voorkom je verzuim? Zes betrokkenen uit het werkveld vertellen over hun successen en uitdagingen. 'Als je wat wilt bereiken met deze doelgroep, dan moet je buiten de kaders denken.'

Tekst Eveline aan de Wiel

Foto's Het Storminck (studenten hebben geen relatie met het verhaal)

Korte lijntjes, een verzuimmedewerker om grip te krijgen op afwezigheid en een vaste leerplichtambtenaar die een dagdeel per week op school te vinden is: in Deventer werken gemeente en onderwijs nauw samen om het recht op onderwijs voor nieuwkomers te beschermen. En die aanpak werkt, merkt Fura Grol, coördinator bij de Internationale Schakelklas (ISK) van Het Storminck in Deventer en tevens werkzaam bij LOWAN, de organisatie die scholen ondersteunt bij het verzorgen van onderwijs aan nieuwkomers.

Wat is jouw verhaal?

Leerplichtambtenaar Maxime Abou Zeid werd gekoppeld aan de ISK in Deventer en voert nu regelmatig BAS-gesprekken (Bewust Aanwezig op School). Dat zijn preventieve gesprekken die gevoerd worden als een leerling verzuimt, maar er nog geen sprake is van wettelijk verzuim. 'Ik ga er altijd open in', vertelt Maxime Abou Zeid. 'Ik begin nooit met: 'je was er niet', maar zeg liever: 'je bent er nu, wat fijn!' Ik kijk altijd naar de persoon die voor me zit. Daar luister ik naar. Wat is jouw verhaal? En hoe kunnen wij jou helpen om naar school te gaan?'

De aanwezigheid van Maxime Abou Zeid op school heeft leerplicht 'echt' gemaakt, merkt Fura Grol. 'Voorheen was 'leerplicht' een instantie ergens ver weg, uit een brief, maar nu is 'het concept leerplicht' een persoon die op school rondloopt. Dat maakt het concreter, dichterbij.' Tijdens de intake-gesprekken met nieuwe leerlingen legt Fura

Grol de regels uit. 'Soms is het een kwestie van een lange adem. Dan moet je eerst een keer uitleggen dat je voor een tandarts-bezoek niet een hele dag wegblijft, maar hooguit een uurtje. Maar uiteindelijk krijgen we de meeste leerlingen op de rit.' Exacte cijfers heeft ze niet, maar het verzuim is flink gedaald.

'Het begint met het zien van de leerlingen. Dat je ze mist op school'

Diversiteit in de gemeenten

Tijdens de werkconferentie van Ingrado in september jl. gaven Fura Grol en Maxime Abou Zeid samen een workshop over de samenwerking tussen leerplicht en onderwijs, en maatwerk voor nieuwkomers. Een van de deelnemers was Natasja Duijster, leerplichtambtenaar bij de gemeente Altena. Ze ontdekte dat niet alleen de doelgroep zelf zeer divers is, maar dat ook de uitdagingen per gemeente verschillend zijn. Zo heeft de gemeente Altena zelf

geen ISK. Leerlingen moeten soms flink reizen naar de dichtstbijzijnde school voor nieuwkomers. Vervoer kan een extra drempel zijn om op tijd op school te komen.

Dat is een worsteling, vertelt Natasja Duijster. 'Hoe ga je om met een jongere die nooit gefietst heeft en nu iedere dag 18 kilometer naar de dichtstbijzijnde ISK moet fietsen, en ook weer terug? Openbaar vervoer is in onze plattelandsgemeente een uitdaging. En dan gaat het niet alleen om de beschikbaarheid ervan, maar ook om de begrijpelijkheid en de betaalbaarheid. Deelnemers aan de workshop uit grote steden herkenden dat niet. Zij hadden bijvoorbeeld weer problemen met verhuis-bewegingen. Dat is in onze gemeente minder het geval: meestal blijven deze leerlingen bij ons langere tijd op dezelfde locatie.'

Het complete verhaal

Ook de doelgroep zelf is zeer divers. 'Binnen één ISK-klas zijn er soms wel tien verschillende maatwerktrajecten nodig,' vertelt Natasja Duijster. 'Is een leerling naar Nederland gekomen omdat zijn ouders hier arbeidsmigrant zijn? Of is een kind naar ons land gevlucht vanuit een oorlogssituatie? Je moet het verhaal van een kind kennen, om te weten wat je kunt verwachten én waar je goed aan doet.'

Dat maakt een goed netwerk essentieel, merkt zij. 'Nauw contact met scholen, maar ook met ouders, jeugdartsen, voogden en beheerders van opvanglocaties is belangrijk, om een zo compleet mogelijk beeld te

kunnen krijgen van een kind en zijn verhaal. Wat heeft een leerling écht nodig? Hoe ga je om met een kind dat gevlucht is voor een oorlog, onderweg zijn broertje verloren en zich zorgen maakt over zijn familieleden die achtergebleven zijn? Die zal niet direct met onderwijs bezig zijn. Dus er wordt veel van ze gevraagd. Soms te veel, denk ik weleens.'

Natasja Duijster merkt dat kennis van andere culturen handig kan zijn om te bepalen welke aanpak het beste werkt bij schoolverzuim. Tijdens een gesprek met een Syrische jongen en zijn voogd vroeg ze de jongen naar zijn droom voor de toekomst. 'Voor mij was dat een vanzelfsprekende vraag, om samen te bedenken hoe hij die droom kan waarmaken. Wat zou je willen worden? Maar zijn voogd zei: hij is zó gewend dat dat voor hem bepaald wordt, en jij vraagt hem nu: wat wil jij? Toen viel voor mij het kwartje. Die jongen had daar nooit over nagedacht. Op het moment dat ik zijn perspectief snap, kan ik beter mijn aanpak bepalen.'

Ook Erik Tholen, doorstroomcoach bij de gemeente Groningen, nam deel aan de workshop en ziet de diversiteit van de groep nieuwkomers als een van de belangrijkste uitdagingen. 'Er zijn altijd weer elementen waar je even niet aan denkt. Dat je ontdekt: o, dat speelt ook nog. Om dat allemaal samen te krijgen, dat is misschien wel de grootste uitdaging. Want er ligt natuurlijk een soort generieke problematiek, maar daarbinnen heeft iedereen zijn eigen verhaal. Wat past wel, en wat niet?'

Buiten de kaders

Om iets te bereiken voor deze doelgroep, moet je buiten de kaders denken, vertelt Erik Tholen. 'Bijvoorbeeld door gebruik te maken van mensen die hier al geland zijn, en die nieuwkomers vanuit hun eigen cultuur en achtergrond op een andere manier kunnen aanspreken. En door de jongeren zelf te betrekken. Soms vind ik het opvallend met hoeveel mensen wij aan het werk zijn voor deze doelgroep, terwijl het misschien wel beter werkt om de jongeren zelf aan het werk te zetten. Zo werkt het met Nederlandse jongeren ook: hoe harder wij aan het werk gaan, hoe harder zij achteroverleunen. Dat is bij deze groep niet anders.'

Enthousiast vertelt Erik Tholen over drie vernieuwende initiatieven in Groningen. Zo lanceerde de gemeente vorig jaar het GOTU-project (Geen Onderwijs Toch Uitdaging). Jongeren die op de wachtlijst staan voor de ISK, volgen via dit project drie ochtenden per week een alternatief programma. Ze krijgen bijvoorbeeld kookworkshops en weerbaarheidstrainingen,

'Als ik zijn perspectief snap, kan ik mijn aanpak beter bepalen'

en volgen lessen Nederlands, Engels en maatschappijleer. Karam Shebat, de coördinator van dit project, is tien jaar geleden zelf uit Syrië gevlucht en weet uit ervaring wat nieuwkomers in Nederland nodig hebben. 'Het lukt Karam vanuit zijn cultuur en ervaring heel goed om deze jongeren te mobiliseren', vertelt Erik Tholen. 'Binnenkort bespreken we de succesfactoren van dit project, om te bekijken of we deze op een of andere manier kunnen integreren binnen de ISK.'

Daarnaast is Erik Tholen van plan om in kleine groepjes van vijf of zes jongeren, samen met Karam Shebat, te bekijken hoe deze jongeren weer in hun eigen kracht gezet kunnen worden. 'Nieuwkomers zijn vaak afhankelijk geraakt van het systeem', vertelt Erik Tholen. 'Ze weten niet beter dan dat hun leven wordt geleid: in het land van

herkomst, tijdens de reis hiernaartoe en hier in Nederland, door alle procedures. Maar er zit ook kracht in die jongeren, want ze zijn hier wél gekomen. Alle jongeren die ik spreek, snappen dat het belangrijk is om naar school te gaan, Nederlands te leren en een diploma te halen. Hoe halen we hun krachten naar boven, zodat deze jongeren meer verantwoordelijkheid aankunnen en meer autonoom durven handelen?'

In januari gaat een derde initiatief van start in Groningen: themagerichte fietstochten voor nieuwkomers. In kleine groepjes stappen de jongeren op de fiets, samen met coaches of jongerenwerkers. 'Het idee is dat we routes uitzetten rond bepaalde thema's, zoals gezondheid, en samen op pad gaan. Wij nemen ze mee langs belangrijke plekken in de gemeente, zoals een huisarts of apotheek. Onderweg voeren we gesprekken,

met een stukje coaching. Zo ontdekken de jongeren niet alleen het belang van de fiets als vervoermiddel, maar we hopen natuurlijk vooral dat er verbinding ontstaat: tussen de jongeren onderling, maar ook met ons als begeleiders.'

Jongeren zien

Volgens Cindy Herberts, verzuimcoördinator bij de ISK van het Metzo College in de gemeente Doetinchem, is het vooral belangrijk dat nieuwkomers zich gezien en gewaardeerd voelen. 'Het begint met het zien van de leerlingen. Dat je ze mist op school. En dat je belt als ze er niet zijn.' Cindy Herberts begon bij het Metzo College als pedagogisch conciërge, maar houdt nu als verzuimcoördinator zicht op de aanwezigheid van de leerlingen. Dat werkt heel fijn, merkt Dorien Weijers, leerplichtambtenaar in diezelfde gemeente. 'Zij zorgt voor structuur en weet precies wat er speelt. Ze is enorm gedreven, heeft een groot netwerk en kent het verhaal achter de namen.'

Cindy Herberts bewaakt niet alleen de structuur van het verzuimbeleid, maar

zorgt ook voor duidelijkheid. 'We hebben heldere regels. Ben je vier keer te laat, dan moet je nablijven. Heb je een afspraak, dan vraag je tijdig verlof aan. Een taalbarrière kan lastig zijn, maar ouders kunnen altijd mailen. Google Translate werkt fantastisch. Hoe meer kinderen naar school gaan en gewend zijn aan de regels, hoe makkelijker straks de overstap wordt naar een reguliere school.'

Verlenging op de ISK

Toch zijn er ook jongeren die het niet redden op de ISK. Of nóg niet. 'We hebben een jongen gehad uit Syrië die zoveel zorgen had, dat hij niet in staat was om naar school te gaan', vertelt Cindy Herberts. 'Zijn vader was net overleden, zijn moeder was ziek en liep gevaar. Het was een pientere jongen met een hoge uitstroomverwachting, maar onderwijs volgen lukte hem op dat moment niet. Toen hebben we besloten om zijn inschrijving op de ISK met een jaar te verlengen, zodat hij vanuit een veilige basis weer kon aansluiten zodra hij daaraan toe was. Dit schooljaar is hij weer gestart, met goede zorg en begeleiding, en hij doet het uitstekend.'

Een aantal keer per jaar organiseert de school een overlegmoment om specifieke leerlingen te bespreken. Ook begeleiders, voogden en leerplichtambtenaren sluiten hierbij aan. 'Tijdens zo'n overleg bespreken we waar we tegenaan lopen. We vertellen wat er al is ingezet en denken samen na over een andere aanpak. Wat is er nodig om ervoor te zorgen dat een leerling naar school komt? We hebben elkaar allemaal nodig om ervoor te zorgen dat een leerling fijn naar school kan, en om veiligheid en duidelijkheid te kunnen bieden. Want daar gaat het uiteindelijk om.' 🍷

De leerplicht-ambtenaar en het proces-verbaal

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is landelijk ingevoerd. Dat veronderstelt een gelijke aanpak van schoolverzuim, ongeacht de woongemeente van de leerling. Opvallend daarom is het verschil tussen gemeenten in het aantal keer dat proces-verbaal (PV) voor relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim) wordt opgemaakt.

Tekst Yolande van der Ree

Om daar wat meer licht op te werpen organiseerde Ingrado tijdens haar werkconferentie in september 2024 een workshop rond dit thema. Wat zijn twijfels omtrent het uitschrijven van een PV, wanneer is een PV evident en wat zou helpen om een goede afweging te kunnen maken? Ingrado Magazine geeft een korte impressie van de workshop en sprak na afloop verder met een aantal deelnemers.

De meeste deelnemers aan de workshop geven aan het soms moeilijk te vinden om tot een besluit over een proces-verbaal te komen. Achterliggende problematiek is de belangrijkste reden om te twijfelen aan het nut van een PV. Vaak is er al zoveel zorg betrokken bij een jongere dat een PV niet aan de orde is of niets kan toevoegen. Ook aan de verwijtbaarheid kan getwijfeld worden als er sprake is van (multi)problematiek en als er geen

passend onderwijs geboden kan worden. De wachttijden in de jeugdzorg en de kwaliteit van de hulp zijn ook redenen om te twijfelen of een PV gerechtvaardigd is.

Een PV wordt altijd zeer weloverwogen en vaak in overleg opgemaakt. Redenen om tot een PV te komen hebben meestal betrekking op verwijtbaarheid, het niet nakomen van afspraken en/of het weigeren van hulpverlening. Soms zetten leerplichtambtenaren een PV in als middel om beweging te krijgen in een zaak die vastgelopen is of als jeugdreclassering gewenst is. Ook als jongeren zich in de criminaliteit begeven of als er sprake is van ondermijning, kan een PV de uitkomst zijn.

Nauwere samenwerking met Openbaar Ministerie (OM) en Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) zou helpen bij de afweging, zeggen de meeste

deelnemers. Ook de wens om de RvdK te kunnen betrekken zonder PV werd meermaals aangegeven, evenals de mogelijkheid een psycholoog of gedragswetenschapper te kunnen inschakelen. In een aantal gemeentes is er een 'casuoverleg leerplicht' waarin RvdK, OM en soms ook het jeugdteam participeren. Leerplichtambtenaren van de betreffende gemeenten zijn hier blij mee.

In het schooljaar 2022-2023 zijn in Nederland 2.388 PV's opgemaakt voor relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim). Dat betreft 3,6% van het aantal jongeren met relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim).

Bart Hartong van Ark

Gemeente Amsterdam

Aantal PV's relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim) in schooljaar 2022/2023: tussen 1,5% en 4,5% van het aantal jongeren met relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim).

In de beginjaren zat Bart Hartong van Ark (leerplichtambtenaar sinds 2002) dicht bij 'zijn mensen', de mensen die werkten rond de school. De lijnen waren kort; wat je vandaag signaleerde werd morgen opgepakt. Hij kon zelf jeugdhulp inzetten en hij had veel autonomie.

'We konden binnenlopen bij de sociaal raadslieden, bij het maatschappelijk werk, zorgden ervoor dat het gezin hulp kreeg, initieerden het schoolmaatschappelijk werk, het 'zorgbreedte-overleg' op de basisscholen en het 'zorgadviesteam' op het voortgezet onderwijs. We waren voorlopers; er was geld en we kregen de ruimte.'

Bart maakte de tijd nog mee dat ouders hem bedankten als hij tegen hen zei 'Uw kind is nu ook mijn zorg en ik vind het verschrikkelijk dat hij niet naar school gaat.' En onder de indruk van 'U moet nu echt iets gaan doen om het verzuim te stoppen.'

Sociale wet

'Tijden zijn veranderd, de maatschappij is veranderd. Ouders zijn niet meer onder de indruk van een leerplichtambtenaar, onze status is weg. In de ogen van scholen is de leerplichtambtenaar een handhaver geworden; maak maar een PV, dat horen we dagelijks.

'Wat veel mensen vergeten: de Leerplichtwet is geen handhavingwet, het is een sociale wet! De bevordering van de ontwikkeling van kinderen en het beschermen van het recht op onderwijs; dát is de bedoeling van de leerplicht. En de taak van de leerplichtambtenaar is hierop toe te zien.

'Rond 2010 werd leerplicht gecentraliseerd in Amsterdam en werd het politiek. De nadruk kwam meer te liggen op de jongeren zonder startkwalificatie. Handhaven leverde cijfers op waarmee politici konden laten zien dat ze de aanpak van op straat hangende jongeren serieus namen en er kwamen subsidies vrij.'

'Eerlijk gezegd zie ik het als een verloren zaak als het uitdraait op een proces-verbaal. Dan verwachten we dat er verplichte jeugdhulp wordt ingezet. Maar bestaat dat, verplichte hulp? Is de jeugdhulp wel

beschikbaar, of zijn er wachtlijsten? En wanneer de jongere de afspraken met een jeugdbeschermer niet nakomt, wordt dat dan wel tijdig terug gemeld bij de rechtbank? Voor je het weet is die jongere 18 en kan je hem niks meer maken. Met ouders en jongere in gesprek komen en samen onderzoeken wat er wél mogelijk is, werkt altijd het beste.'

'Dit betekent overigens niet dat ik geen PV's meer opmaak. Ik doe dat wel als ouders hun kind thuishouden om het zelf onderwijs te geven zonder dat er een vrijstelling is. Dan moet de rechter maar uitzoeken hoe het verder moet.'

Reactief

Bart gaat bijna met pensioen en optimistisch is hij niet. 'Amsterdam heeft geen Beschermingstafel en dat vind ik heel erg jammer. Tegenwoordig ontbreekt het aan samenwerking met OM en Raad voor de Kinderbescherming, dat was vroeger anders. Samen sparren over een casus zit er niet in, terwijl ik samenwerking met partners in het leerplichtwerk het allerbelangrijkste vind. En juist dat wordt steeds moeilijker. Iedereen is heel voorzichtig en loopt op eieren, ook door de AVG. Je mag je nergens meer mee bemoeien. De positieve bemoeizucht, het omzien naar kinderen die het moeilijk hebben op school, is daardoor verdwenen en dat vind ik jammer. We zijn van proactief naar reactief gegaan en dat is niet in het belang van onze jongeren. We staan erbij en kijken ernaar.'

'Samen onderzoeken wat er wél mogelijk is werkt altijd het beste'

Angelique Uitentuis

Gemeente Koggenland

Aantal PV's relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim) in schooljaar 2022/2023: tussen 4,4% en 10% van het aantal jongeren met relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim).

Sinds 2012 is Angelique Uitentuis leerplichtambtenaar in de gemeente Koggenland, een plattelandsgemeente in Noord-Holland. Ze is 'erin gerold', zegt ze zelf. Na 14 jaar jongerenwerk was ze toe aan iets anders, maar het liefst bleef ze wel met en voor jongeren werken. Toen de leerplichtambtenaar in haar gemeente ermee stopte, besloot ze over te stappen. Een aantal jaren was ze éénpitter met een aanstelling van 24 uur, nu heeft ze, mede dankzij de formatietool van Ingrado, een collega die ook 24 uur werkt.

Kleine stapjes

'Het is een voordeel', zegt Angelique, 'dat ik lang als jongerenwerker heb gewerkt. Ik snap hun taal, kan daarop afstemmen en ben direct in mijn benadering. Verder was ik al gewend om samen te werken met betrokkenen rond een jongere en dat is als leerplichtambtenaar eigenlijk niet anders. Je hebt elkaar nodig om het goede te doen. Zo ben ik betrokken bij een kind dat uitviel in groep 8 van de basisschool als gevolg van pesten. We zijn erin geslaagd haar met hulpverlening te begeleiden naar een andere school. Dat ging goed en de hulpverlening is afgebouwd. De pester ging helaas naar dezelfde vo-school. Daar viel mijn leerling opnieuw uit. Doodzonde want zij leek weer aardig op de rit. Inmiddels hebben we traumatherapie en paardentherapie ingezet en maakt ze weer kleine stapjes. Met ouders, wijkteam, hulpverlening, de huidige vo-school en een andere vo-school zijn we in overleg over een traject waarin we in heel kleine stapjes terug werken naar school. En ik zeg met

nadruk héle kleine stapjes omdat we moeten voorkomen dat het opnieuw misgaat. Dus van 1-op-1 begeleiding, via een vorm van rebound, naar af en toe naar school, met het doel op te bouwen naar volledige schoolgang.'

Weloverwogen en evenwichtig

Angelique en haar collega zijn terughoudend in het uitschrijven van een proces-verbaal. 'Het doel is altijd te handelen in het belang van de jongere. De MAS is voor ons leidend. Vorig schooljaar maakten we twee keer een PV op. Een voordeel is dat we door middel van een PV jeugdreclassering betrokken kunnen krijgen die mogelijk doorloopt tot na het achttiende jaar. Ik heb eerder een zaak gehad waarin dat gelukt is. Na een lange weg met wisselende hulpverlening en afhouden daarvan door ouders heb ik uiteindelijk, in overleg met OM en Raad voor de Kinderbescherming, een PV opgemaakt om er wel ondersteuning in te krijgen. De jongere heeft hierdoor uiteindelijk toch wat stappen kunnen maken, ook al is het ultieme doel (weer terug naar school) niet gehaald.

'Bij voorkeur blijft het recht op onderwijs weg bij het strafrecht. Ik werd leerplichtambtenaar toen de MAS werd ingevoerd en we de SAS vaarwel zegden. Voor mij was het al de normaalste zaak van de wereld om alle mogelijkheden in vrijwillig kader uitputtend te onderzoeken. Vol trots kan ik zeggen dat we samen met Zorgteam Koggenland weloverwogen en evenwichtige afwegingen maken.'

Sylvia Deniz

Gemeente Tiel

Aantal PV's relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim) in schooljaar 2022/2023: tussen 0% en 1,6% van het aantal jongeren met relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim).

Sylvia Deniz heeft het beeld van haar beroep flink zien veranderen sinds ze in 2010 leerplichtambtenaar werd. Zelden wordt ze nog aangesproken vanuit de verwachting dat ze zal handhaven. Steeds vaker denkt ze mee over passende hulp voor een jongere. 'Sinds de invoering van de MAS is zorg voorliggend, dat weten ook onze partners en dat brengen wij in praktijk.'

De problematiek onder jongeren is toegenomen en dat vertaalt zich onder meer ook in complexere verzuimcasussen, zegt Sylvia Deniz. 'Er is veel psychische problematiek, zeker sinds corona en daardoor zijn er ook meer

mensen betrokken bij een jongere. Dit maakt de samenwerking intensiever. Ook zien we een soort uitgestelde puberteit, jongeren die een gat in hun sociale ontwikkeling hebben doordat ze een paar jaar niet of onregelmatig naar school zijn gegaan. En ook het verzuim van kinderen van arbeidsmigranten en van vluchtelingen baart zorgen. We hebben slecht zicht op deze groep jongeren doordat ze vaak verhuizen. Ouders hebben weinig kennis van wet- en regelgeving en als gevolg van taalproblemen is het soms lastig contact te maken.'

Beweging

Een proces-verbaal kan nuttig zijn, is de ervaring van Sylvia Deniz, vooral om een situatie in beweging te krijgen. 'Het nut van een PV is sterk afhankelijk van de casus en wordt altijd vastgesteld in overleg met betrokken partijen. Hulpverlening is voorliggend, maar als alle hulp is ingezet en het verzuim stopt niet, dan kan een PV aan de orde zijn. Voordat we daartoe overgaan, consulteren we altijd de Raad voor de Kinderbescherming. Soms is het voor mij al duidelijk en deel ik mee dat ik een PV ga opmaken. Tot nu toe is de Raad daar altijd in meegegaan.'

'Ik denk dat we als afdeling (bestaande uit drie leerplichtambtenaren-red.) twee keer per schooljaar een PV relatief verzuim opmaken. Daarbij laat ik luxe verzuim buiten beschouwing. Met een PV kan jeugdreclassering ingezet worden en mijn ervaring is dat dat echt het verschil kan maken. Het kan fungeren als stok achter de deur om weer naar school te gaan. Dat hebben we meermaals zien gebeuren.'

'We moeten altijd handelen in het belang van de ontwikkeling van een jongere en als daar een PV voor nodig is, kan het nooit een verkeerd middel zijn.'

Tessa Vorstenbosch, Tineke Broeders en Juliëtte van Haren

Gemeente Voorne aan Zee

Aantal PV's relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim) schooljaar 2022/2023: 0% van het aantal jongeren met relatief verzuim (niet zijnde luxe verzuim).

Angsten en depressies, onveilige thuissituaties, onderling geweld en bedreigingen waar ouders soms nog een schepje bovenop doen. Ook de jeugd in Voorne aan Zee (Hellevoetsluis, Westvoorne en Brielle) kent problemen van stads formaat. De drie leerplichtambtenaren die de gemeente rijk is, zien zich geconfronteerd met toenemende problematiek die meer en meer inzet van hen vraagt. Om die reden treedt binnenkort collega nummer 4 in dienst. 'We raken steeds vroeger betrokken bij verzuim en blijven ook langer in beeld. Daar zijn we heel blij mee, maar het heeft tot gevolg dat het aantal casussen de laatste jaren verdriedubbeld is.'

Grof middel

Een proces-verbaal voor relatief verzuim is een zeldzaamheid in de gemeente. Alleen Tineke Broeders (16 jaar leerplichtambtenaar) kan zich de laatste keer herinneren. 'Dat was in 2022. Het ging om een jongen die in de criminaliteit actief was en bij wie ook in de thuissituatie veel aan de hand was. Het Openbaar Ministerie vroeg mij een PV op te maken om de zaak in beweging te krijgen. Maar in principe doe ik het nooit. Ik vind het een enorm grof middel en veel te heftig voor een jongere. Het is nogal wat om als verdachte voor een rechtbank te moeten verschijnen.'

Juliëtte van Haren (6 jaar leerplichtambtenaar) heeft nog nooit een PV opgemaakt. 'De problemen waar jongeren mee kampen en waardoor ze van

school verzuimen, los je strafrechtelijk niet op. We focussen liever op de belemmeringen die jongeren ondervinden en zoeken met partners naar passende hulp.'

Tessa Vorstenbosch (13 jaar leerplichtambtenaar): 'Scholen willen nog weleens aandringen op handhaven, maar wij maken onze eigen afweging. Zo was er een slepende verzuimcasus rond een jongen waarin een PV voor mij niet aan de orde was omdat ik zag dat hij enorm liep te tobben. Uiteindelijk bleek er na onderzoek sprake van autisme en dat kun je moeilijk verwijtbaar noemen.'

'Wij stellen de vraag wat er nodig is om zelfstandig te worden. Bij jongeren die uitvallen zoeken we bij voorkeur naar een zinvolle dagbesteding waarin ook onderwijs wordt aangeboden. Soms leidt dat tot terugkeer naar school, maar die route kan ook niet passend zijn. En dat verandert niet als je de jongere voor de rechter sleept. Dan zoeken we liever naar alternatieve wegen.'

Samenaarschap

Juliëtte van Haren verwoordt een principiële argument tegen een PV waarin ook haar collega's zich kunnen vinden. 'Zodra wij een PV hebben opgemaakt, sluiten wij de zaak af. Daarmee zeggen we eigenlijk 'wij zijn er niet meer van'. Ik vind dat dat niet kan en mag. Het vervolg op een PV laat vaak maanden op zich wachten en ondertussen laten we een kind aan z'n lot over. Wie is er nog eigenaar van de casus? Wij met z'n allen, is mijn stellige overtuiging. Ofwel het gaat om samenaarschap, het begrip dat ik laatst hoorde op de presentatie van het rapport Thuiszitters, wie zit ermee? van de Kinderombudsman Rotterdam Rijnmond. Het kan niet dat je ergens niet van bent als de ontwikkeling van kinderen en jongeren in gevaar is.' 🍷

A young woman with long, dark braids is looking down at her smartphone in a school hallway. She is wearing a white collared shirt and a dark skirt. The background shows red lockers. The text 'LVB vraagt begrip en geduld' is overlaid on the bottom left of the image.

LVB
vraagt
begrip
en geduld

Leerlingen met een licht verstandelijke beperking (LVB) worden vaak overschat. Deze jongeren kunnen verbaal sterk zijn en een 'streetwise' indruk maken. Maar omdat ze over minder lerend vermogen dan gemiddeld beschikken, is de kans op mislukking groot. Onderwijs- en andere professionals denken vaak dat de jongere wel kán, maar niet wíl. Het is echter andersom: iemand met een licht verstandelijke beperking wil graag meewerken en meedoen, maar krijgt het niet voor elkaar.

Tekst Susan de Boer

'Omdat een licht verstandelijke beperking niet zichtbaar is, gaan professionals ervan uit dat iemand met een LVB "normaal" functioneert. Daardoor verwachten ze te veel. Iemand met een LVB zal ook niet uit zichzelf zeggen dat hij of zij niet precies snapt wat de bedoeling is. Bovendien kan het gedrag onverschillig of te assertief overkomen. Je begeleiding is niet optimaal als je hier geen rekening mee houdt.' Aan het woord is Maartje Timmermans, directeur van het Landelijk Kenniscentrum LVB (zie kader). 'Mensen met een LVB hebben meer kans op problematiek als afstand tot de arbeidsmarkt, verslaving, armoede, criminaliteit, prostitutie, en dat geldt ook voor verzuim en schooluitval.' Doordat de beleidsmakers en professionals in de verschillende domeinen niet altijd beschikken over voldoende kennis over LVB, heeft ingezet beleid niet het gewenste effect, ziet Timmermans.

Die kennis moet dus omhoog. 'In de opleidingen komt LVB nauwelijks aan bod. Ook niet bij lerarenopleidingen, terwijl iedere klas van de reguliere basisscholen en van de lagere afdelingen van het vmbo gemiddeld één leerling met een LVB telt. De helft van de kinderen met een LVB zit niet op het speciaal onderwijs of het praktijkonderwijs.'

LVB-kinderen hebben moeite met zelfredzaamheid en dat vertaalt zich bijvoorbeeld in moeilijk gedrag, ze kunnen zich overschreeuwen. Dat kan gezien worden als een gedragsprobleem. Om te zorgen deze leerlingen adequate ondersteuning krijgen, raadt Timmermans jeugdprofessionals aan op hun intuïtie af te gaan. 'Vaak krijg je wel een "onderbuikgevoel" dat er iets speelt waar je de vinger niet op kunt leggen. Dan is het verstandig te bedenken dat er mogelijk iemand met een LVB voor

Landelijk Kenniscentrum LVB

Het Landelijk Kenniscentrum LVB was oorspronkelijk een initiatief van de orthopedagogische behandelcentra (OBC's) voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking en ernstige bijkomende gedrags- en psychische problematiek. Nu bestaat het uit een deelnemersnet werk van ongeveer vijftig zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg en cliëntondersteuning. Het doel is om toegankelijke, gefundeerde en voor de praktijk bestemde kennis over LVB te ontwikkelen en te verspreiden zodat professionals die in contact staan met mensen met een LVB hiermee in hun ondersteuning goed kunnen aansluiten op de behoeften van deze groep.

'Vaak krijg je wel een "onderbuikgevoel" dat er iets speelt waar je de vinger niet op kunt leggen'

je zit. Dat betekent dat je meer moet doorvragen en zorgen dat je afstemt op de mogelijkheden van degene die voor je zit. Ook bij de ouders van een verzuimende leerling kan een LVB een rol spelen.'

Lsd-techniek

Bij leerplichtambtenaar Piet Raaijmakers van RBL West-Brabant, met vso cluster 3 en 4 in zijn pakket, gaat er een lichtje branden als ouders niet reageren op een schriftelijke uitnodiging voor een gesprek. 'Het is soms moeilijk in contact te komen. De brieven die we sturen zijn juridisch prima in orde, maar ze lezen niet lekker weg. Als ouders niet reageren, bel ik ze op. Dan leg ik uit dat er zorgen zijn om hun kind, en alle ouders vinden dat belangrijk. Ik heb nog niet meegemaakt dat ik dan géén afspraak kon maken.' In het gesprek legt Piet Raaijmakers dan in 'Jip-en-Janneketaal' uit wat er in de brief staat.

Ook Sharon Soeters, leerplichtambtenaar in Rotterdam, gaat af op haar intuïtie bij het herkennen van een LVB. 'Dan merk ik dat wat ik zeg niet helemaal binnen lijkt te komen. Bij leerlingen van vmbo basis en kader zie je niks bijzonders, maar als een leerling je niet aankijkt bij het praten, geen oogcontact maakt, dan ga ik wel iets vermoeden.' Vervolgens past Sharon Soeters de 'lsd-techniek' toe: luisteren, samenvatten, doorvragen. Zij vraagt de jongere vaak om zelf samen te vatten,

in eigen woorden, wat de belangrijkste dingen zijn geweest in het gesprek. 'Dan weet ik of we hetzelfde gesprek hebben gevoerd. Ik maak ook vaak een tijdlijn op papier, met alle stappen die ze moeten zetten. Hoe laat gaat je wakker, ga je douchen, ontbijt je 's morgens thuis of ga je voor school langs Albert Heijn, liggen je kleren klaar? Dan blijkt vaak dat de tijd te krap is ingeschat.' Sharon Soeters heeft eerder bij HALT gewerkt. Daar deed ze mee aan een pilot over mensen met een LVB en heeft ze ook een training gedaan over 'tekenende gespreksvoering'. 'Dat was heel nuttig. Ik heb bijvoorbeeld een trap getekend voor jongeren met een LVB, met consequenties die er kunnen zijn van spijbelen, zoals gesprekken met leerplicht, waarschuwing, HALT, proces-verbaal.'

Checken

Ook Piet Raaijmakers checkt of degene die tegenover hem zit, begrijpt wat er is afgesproken. 'Maar ik vind het wel een beetje gênant om dat te doen. Meestal reageren mensen geïrriteerd. Ik doe het alleen als ik een sterk "onderbuikgevoel" heb.' Doorstroomcoach Simone Elias uit de regio Zuid-Holland Zuid herkent dat gevoel van gêne wel. 'Je wilt niet belerend overkomen. Wat ik wel doe om te checken of iemand me begrijpt, is als afsluiting van een gesprek een opdracht meegeven. Dan vraag ik bijvoorbeeld

om de volgende keer een kopie van een ID-kaart mee te nemen, omdat dat nodig is voor de aanvraag. Die keer daarop kun je dan zien in hoeverre dat is gelukt, en dat geeft je dan een aanknopingspunt voor het verdere traject.' Simone Elias is vanuit MEE, een organisatie voor mensen met een beperking en andere kwetsbare mensen, gedetacheerd bij het Doorstroompunt. Zij kan hier haar expertise op het gebied van LVB goed inzetten. 'Om deze jongeren goed te begeleiden is het belangrijk dat je iedere keer bereid bent om opnieuw te beginnen, ook al is de afspraak voor de zoveelste keer niet gelukt.'

Tips

1. Als ouders of jongeren niet reageren op een brief, probeer dan hen telefonisch of desnoods met een huisbezoek te bereiken. Mensen met een LVB zijn vaak laaggeletterd en zorgmijndend
2. Gebruik eenvoudige woorden, las pauzes in na een vraag
3. Gebruik de lsd-techniek: luisteren, samenvatten, doorvragen
4. Gebruik pen en papier. Teken een tijdlijn met de stappen die iemand moet zetten om een afspraak na te komen, een 'trap' met consequenties, enzovoort. Visuele ondersteuning helpt mensen met een LVB te begrijpen wat de bedoeling is
5. Check of is begrepen wat er is besproken, bijvoorbeeld door de jongere in eigen woorden het belangrijkste te laten samenvatten
6. Zet de afspraken op papier
7. Wees altijd bereid opnieuw te beginnen
8. Bedenk dat deze jongere wel wil meewerken, maar daarbij hulp nodig heeft van iemand die echt luistert.

Zie jij het, die LVB? is een e-learning module die ingaat op vroegherkenning. Wat zijn de eerste signalen, wat doe je dan?

Kennis

Zelfs als je regelmatig met jongeren met een LVB werkt, is het belangrijk je kennis op dit onderwerp af en toe bij te spijkeren. 'Het zakt anders weer weg', zegt Simone Elias. 'LVB-jongeren hebben vaak een brede woordenschat. Daardoor ben je geneigd ze te overschatten.' Dat is Manou Boomsma, coördinator regionaal vangnet pro-vso bij RBL West-Brabant, met haar eens. 'Bij multidisciplinaire overleggen en de casuïstiekbesprekingen op school komt het onderwerp langs en is er ook vaak iemand aanwezig van het CJG of een gedragsdeskundige die dit meeneemt. Toch denk ik dat het goed is dat elke professional die met jongeren met een LVB werkt zo nu en dan bijschoolt of kennis opfrist. We moeten ons steeds afvragen welk gedrag aan LVB te linken is en welke benadering hierbij past.'

Manou Boomsma heeft eerder bij MEE gewerkt en trainingen gevolgd over LVB. Het onderwerp vraagt voortdurende alertheid, merkt ze. 'Ik check bewust of de LVB-problematiek voldoende is meegenomen in het plan van aanpak. Jongeren met een LVB willen zichzelf nog wel eens overschatten, leren minder goed van fouten, overzien minder goed de consequenties van hun gedrag. Het is niet zozeer onwil, maar onvermogen. Het is cruciaal dat we ons daarvan bewust zijn. De jongere die dreigt uit te vallen, heeft misschien hulp nodig, maar heeft met name de behoefte bevestigd te worden in wat hij goed kan en zo normaal mogelijk mee te doen. Hier zit wel eens een spanningsveld en het is dan ook belangrijk om hier oog voor te hebben. De jongere moet zich serieus genomen voelen en toch de ondersteuning krijgen die nodig is.'

Alle domeinen

Daarnaast spelen de gezins- en omgevingsfactoren een rol bij schooluitval van een kind met een LVB. Maartje Timmermans van het Kenniscentrum LVB: 'Het kind heeft moeite de les te volgen, dus het gaat niet met plezier naar school, en bovendien heeft het moeite om fijne vriendjes en vriendinnetjes te

verzamelen en contacten te onderhouden. Wanneer de ouders ook een LVB hebben, ervaren ook zij problemen met functioneren in de maatschappij en hebben ze meestal zwakkere opvoedvaardigheden. Er kan sprake zijn van stressfactoren in de thuissituatie, of van een onveilige woonomgeving. Dat helpt allemaal niet. Verder is er meer kans dan bij andere kinderen dat een kind met LVB psychische problematiek zoals depressie ontwikkelt. Enige kennis over deze groep is nodig om effectief te handelen.' Doordat leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches door te weinig tijd en werkdruk er niet toe komen zich te verdiepen in vakliteratuur over LVB, ontwikkelt het Kenniscentrum LVB handreikingen van een paar pagina's. Ook worden er webinars en lunchbijeenkomsten georganiseerd. Het kenniscentrum wil op die manier de wetenschappelijke kennis die er is zo laagdrempelig en zo divers mogelijk bij de professionals in alle domeinen zien te krijgen.

Zinvol

Hoe kunnen leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches leerlingen met LVB ondersteunen? Wat is goede hulp? 'Als handvat kun je de Signalenkaart gebruiken, die geeft heldere do's en don'ts', zegt Maartje Timmermans. 'Het gaat vooral om de tijd nemen, makkelijke taal gebruiken, geduld opbrengen. *What you see is not what you get*, het is belangrijk om je dat te realiseren. Jongeren met een LVB doen alsof ze snappen wat je wilt en later blijkt dat het toch niet lukt. Dus: vraag door, maak echt contact, toon je geïnteresseerd. Het belangrijkste in het begeleidingsproces is dat de leerling zich gezien en gehoord weet, het gevoel heeft dat hij erbij hoort. Het zijn geen jongeren die niks willen. Ze willen ook gewoon een leuke baan, een gezin, een woning.' Daarnaast is het belangrijk dat de jongere leren of werken als zinvol ervaart, weet Manou Boomsma. 'Dagbesteding spreekt ze niet zo aan. Ik zie vaak bij LVB-jongeren dat zij geld willen verdienen, dan heeft het pas zin voor ze. Hoe ga je daarmee om?'

Meer weten

Via www.kenniscentrumlvb.nl is onder meer de Signalenkaart te downloaden. Ook andere handige kennisproducten zijn hier te vinden. Op www.1sociaaldomein.nl komen professionals in het sociaal domein met elkaar in contact en kun je bijvoorbeeld deelnemen aan webinars.

LinkedIn

Kennispakket LVB in onderwijs en jeugdhulp is gericht op onderwijs- en jeugdhulpprofessionals die zelf of als team kennis over een licht verstandelijke beperking (verder) willen ontwikkelen. Gratis te downloaden via

Jongeren ertoe brengen hulp te aanvaarden kan lastig zijn en vraagt om enige creativiteit. Sharon Soeters begeleidde kort geleden een jongere die ze in contact wilde brengen met Stichting JOZ, een organisatie die kwetsbare jongeren ondersteunt. 'Dat wilde hij niet, ook de ouders wilden geen hulpverlening, en het is een vrijwillig traject natuurlijk. Hij had al vier waarschuwingen gehad en het werd echt tijd voor consequenties. Toen heb ik bij mijn oude werkgever HALT gevraagd of deze jongere een werkstraf kon doen bij JOZ. Daar was hij zo enthousiast over dat hij is blijven hangen, hij gaat nu ook naar activiteiten voor jongeren in de wijk. Daar heb ik dan wel een consequentie voor moeten inzetten, maar dit is een succesvolle uitkomst.' 🍷

Studenten uit Caribisch
Nederland
**Benut hun
kracht!**

Halima Turan en Lushena Goeloe kwamen elkaar tegen in de bibliotheek waar zij beiden waren voor hun studie. Toevallig waren zij onafhankelijk van elkaar in contact gekomen met studenten uit het Caribisch gebied. Ze raakten in gesprek en uitten hun verbazing over het feit dat deze groep studenten tegen zoveel problemen aanloopt. Hun eigen ervaring leerde dat deze problemen, met wat meer kennis, simpel opgelost konden worden. Zij bundelden hun krachten en in 2015 was TuranGoeloe een feit.

Tekst Yolenthe van der Ree

Halima Turan kwam op de Haagse Hogeschool waar ze Social Work studeerde in contact met studenten die vanuit het Caribisch gebied naar Nederland komen voor hun studie. 'Ik ben hier geboren en getogen en had geen idee dat jongeren van daar helemaal hierheen komen om te studeren. Vervolgens zag ik dat ze heel veel problemen hadden; met aansluiting vinden bij andere studenten, met huisvesting, met taal, noem maar op. Dat bleek al jaren zo te zijn; de ouders en grootouders van deze studenten hadden hetzelfde meegemaakt. Ik vond het zo gek; het zijn zulke simpele problemen, waarom zijn ze nog steeds niet opgelost? Ik ben toen voor die studenten aan de slag gegaan, nog tijdens mijn studie.'

Ervaringsdeskundige

Lushena Goeloe had dezelfde ontdekking gedaan als Halima. Zelf kwam ze op haar 21ste van Curaçao hiernaartoe om Culturele en Maatschappelijke Vorming te studeren aan de Haagse Hogeschool. Ervaringsdeskundige is ze dus. 'Ik liep wel tegen wat dingen aan. Op de eilanden leerde je de leerstof in je hoofd te stampen. In Nederland moest ik wennen aan het leren begrijpen van wat ik leerde. Ook het koppelen van theorie en praktijk was in het begin lastig. Qua cultuur had ik geen uitdagingen, maar het duurde wel een tijd voordat mijn hele systeem gewend was aan de seizoenen. Al tijdens mijn studie ging ik als student ambassadeur aan de slag om Caribische studenten voor te bereiden op hun komst naar Nederland. Ik ging naar het Caribisch gebied om voorlichting te geven over wonen en studeren in Nederland.'

'Het zijn zulke simpele problemen, waarom zijn ze nog steeds niet opgelost?'

Toen beide dames elkaar tegen het lijf liepen in de openbare bibliotheek van Den Haag, waren ze dus onafhankelijk van elkaar al aan het werk voor dezelfde groep studenten. In 2015 besloten ze hun krachten te bundelen en TuranGoeloe op te richten. Het doel is studenten in staat te stellen hun studie hier succesvol af te ronden, wat werkervaring op te doen en dan terug te kunnen om de eilanden verder te helpen opbouwen. Daar is de begeleiding op gericht en die begint al ruim voor vertrek naar Nederland.

Begeleiding

TuranGoeloe begeleidt studenten van de zes Caribische eilanden. Het bedrijf heeft de Europese aanbesteding van het ministerie van OCW gewonnen voor de begeleiding van studenten van de BES-eilanden (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba, de bijzondere Nederlandse gemeenten). Studenten van de overige eilanden

betalen de begeleiding ofwel zelf of het wordt betaald door particuliere bedrijven. Daarnaast begeleidt TuranGoeloe ook stagiaires die vanaf met name Bonaire naar Nederland komen en na drie à vier maanden weer teruggaan. Dat gebeurt in samenwerking met de Scholengroep Bonaire (SGB) en ROC Mondriaan. En ze organiseren studiereizen naar Nederland voor Caribische studenten die zo kennismaken met het onderwijs en het studentenleven in Nederland.

De begeleiding van TuranGoeloe bestaat uit vier fasen. De eerste, de begeleiding voor vertrek, bestaat uit een masterclass, een intake en drie trainingen op het eiland, gevolgd door verschillende online-masterclasses. Elke student krijgt een accountmanager die alle praktische zaken voor vertrek helpt regelen. Voor iedere student organiseert TuranGoeloe huisvesting wat een enorme uitdaging is,

maar toch elke keer weer lukt. In de tweede fase, begeleiding bij aankomst, krijgt de student een buddy bij wie hij of zij de eerste maand in Nederland terecht kan met alle praktische vragen. In de derde fase krijgen studenten een studietoelichting die het eerste studiejaar vinger aan de pols houdt en regelmatig bijeenkomsten organiseert. De vierde fase is de begeleiding bij terugkeer voor studenten voor wie dat aan de orde is.

Ik en wij

Het is belangrijk in de begeleiding van Caribische studenten in Nederland rekening te houden met het verschil tussen de ik- en de wij-cultuur, zegt Lushena Goeloe. 'Op de eilanden heerst een wij-cultuur en Nederland heeft een ik-cultuur. Er zijn veel ongeschreven regels en dat brengt uitdagingen met zich mee. Neem het simpele voorbeeld van de kliko. Op het eiland stop je het afval dat je over hebt gewoon in de kliko van de buurman of je zet het ernaast. Dat kan hier niet. Je riskeert een boete en een boze buurman. Krijgen ze een boete, dan weten studenten vervolgens niet dat ze daar bezwaar tegen aan kunnen tekenen. Verder kent de wij-cultuur een communicatie van veel mimiek en weinig woorden. Non-verbale communicatie is belangrijker dan de verbale, terwijl het in de ik-cultuur gaat om WAT je zegt. Als je dat niet weet, kan dat leiden tot miscommunicatie. Controleer dus altijd of je op dezelfde lijn zit qua betekenis. Ga er niet van uit dat je het over hetzelfde hebt. Let op gebarentaal van de student. Ze kunnen ja-knikken, maar als je vraagt 'heb je het begrepen?' dan is dat vaak niet het geval. Ze knikken uit respect, om jou aan te moedigen door te gaan.'

Nog te vaak worden hun studenten als 'dom' beschouwd merken Halima Turan en Lushena Goeloe. 'En men gaat ervan uit dat ze een berg problemen met zich meebrengen. Dat is verschrikkelijk, we krijgen ettelijke keren per jaar huilende studenten op kantoor omdat ze zwaar gediscrimineerd worden. "Wat kom je doen?" wordt er doodleuk tegen hen gezegd, "Jullie halen het toch niet". Terwijl ze zo verschrikkelijk gemotiveerd zijn, het zijn hele krachtige mensen. Ik zou het niet durven, op mijn zeventiende 9000 kilometer van huis gaan studeren. Werk vanuit de kracht van deze studenten, benut die kracht!'

Halima Turan en Lushena Goeloe

Jaarlijks komen tussen de 1400 en 1600 Caribische studenten naar Nederland. Van deze groep begeleidt TuranGoeloe er gemiddeld 150 tot 200. Van hen komen er 60 tot 80 van de BES-eilanden, onder wie 40 van Bonaire dat als enige BES-eiland Nederlandstalig onderwijs kent. 20 tot 30 studenten komen van Sint-Eustatius en Saba waar Engelstalig onderwijs wordt gegeven. Deze studenten ondervinden daardoor meer problemen in het Nederlandse onderwijs. De rest van de groep studenten komt van Aruba, Curaçao en St. Maarten. Daarnaast begeleidt TuranGoeloe internationale studenten uit de hele wereld met het vinden van huisvesting en tijdens het verhuisproces.

www.turangoele.nl

Foto: Alexis Crestian

droom: piloot bij KLM

Gordey Winklaar is 19 jaar oud en sinds augustus 2023 in Nederland voor zijn studie Eerste monteur vliegtuigonderhoud op het MBO College Airport.

'Vanaf dat ik 5 jaar oud was, is het mijn droom om met vliegtuigen te werken', vertelt Gordey. 'Vanuit onze tuin kon ik de vliegtuigen zien opstijgen en landen en ik hield bij hoe groot ze waren en van welke maatschappij. Op Bonaire zijn de opleidingsmogelijkheden beperkt. Op het vmbo koos ik voor zorg & welzijn waar ik helemaal niet geschikt voor ben. Op het mbo koos ik voor ICT en bedacht dat een vliegtuig eigenlijk een vliegende computer is. Maar het was niet wat ik echt wilde, ik had geen zin om naar school te gaan en haalde alleen maar onvoldoendes. Toen ben ik overgestapt naar Toerisme want ook daar kon ik wel een link zien met het vliegtuig. Toeristen komen tenslotte met het vliegtuig naar Bonaire. Maar de opleiding was vooral gericht op hospitality, op werken in hotels en toeristenresorts.'

KLM

'Piloot worden bij KLM, dat is nog steeds mijn droom. Dat betekent dat ik na deze opleiding verder ga studeren. Ik ga proberen op de KLM Flight Academy in Groningen te komen. De toelatingseisen zijn heel streng, dus ga ik eerst door naar niveau 4, Technicus Avionica. Die richt zich op de binnenkant van het vliegtuig, op de elektrische systemen. Ik hoop dat ik met de combinatie van die twee opleidingen toegelaten kan worden in Groningen.'

Ik weet dan inmiddels van A tot Z hoe een vliegtuig werkt. Als het niet lukt, moet ik nog 2 jaar hbo doen en dan hoop ik in het derde jaar te kunnen overstappen naar de KLM Academy.

'Mijn doel is ooit zelf naar Bonaire te vliegen en dat mijn familie me ziet landen. En het tweede doel is om vervolgens met mijn familie aan boord een vlucht naar Nederland te maken.'

Vrijstelling

Toen Gordey eenmaal had besloten dat hij zijn opleiding in Nederland wilde doen, was hij niet langer gemotiveerd om op Bonaire naar school te gaan. 'Het ging me niet meer lukken. Ik heb dat met mijn docenten besproken en omdat ik 17 was, moest ik toestemming hebben van leerplicht om te gaan werken tot mijn vertrek. Ik heb een brief gestuurd naar leerplicht en toen heb ik het laatste jaar op Bonaire vrijstelling gekregen van de leerplicht en ben ik uitgeschreven van school. Ik ging werken op de frontdesk van een duikschool en zo heb ik kunnen sparen voor mijn reis naar Nederland en voor mijn studie en verblijf hier. Ik wilde namelijk niet dat mijn ouders voor me zouden betalen; het is mijn droom!'

Ga ervoor!

Hij meldde zich aan bij TuranGoeloe en volgde de twee fysieke masterclasses die Halima en Lushena op het eiland gaven. 'In de eerste krijg je voorlichting over TuranGoeloe en over wat ze te bieden hebben. Daarna kun je een beslissing

nemen of je je bij hun wil aanmelden. Na aanmelding, leer je in de tweede masterclass over wonen en studeren in Nederland. Als je je daarna aanmeldt voor een opleiding, volg je nog verschillende online-masterclasses. Over huisvesting, over budgetteren, openbaar vervoer, alle zaken die je moet regelen. Alles bij elkaar duurde dat traject bij mij ongeveer acht maanden.'

'Mijn doel is ooit zelf naar Bonaire te vliegen en dat mijn familie me ziet landen'

'Toen ik eenmaal ging vertrekken was het heel moeilijk. Een van de hardste dingen is al je vrienden en familie achterlaten. Ik moest vaak tegen mezelf zeggen: Ga je droom waarmaken en je familie trots maken. Ik was er klaar voor, maar het was heel moeilijk.'

'Op het vliegveld moest ik huilen, maar m'n moeder zei: 'Gordey ga ervoor, over een paar jaar wil ik je zien landen op Bonaire.'

**Thalia
Boezem**

*'Je maakt veel mee;
ongelukken,
huiselijk geweld,
diefstal. Maar het
is mooi als je iets
kunt doen'*

droom: **doorgroeien binnen de politie**

Thalia is 27 jaar en heeft een indrukwekkende onderwijscarrière. In 2018 rondde ze haar niveau 2 horeca-opleiding op Bonaire af. Nadat ze een jaar in de horeca had gewerkt, ging ze via Turangoeloe naar Nederland.

In 2019 startte ze de mbo-3 opleiding Zelfstandig werkende kok op ROC RijnIJssel in Arnhem. Helemaal vanzelf ging dat niet. 'Ik was voor het eerst in Nederland, alles was nieuw. Ik moest enorm wennen. Het was lastig om een goede stageplek te vinden', vertelt Thalia. 'In het hotel/restaurant waar ik aan de slag ging, werd ik gediscrimineerd. Er werden voortdurend opmerkingen gemaakt als "Even tempo maken, we zijn hier niet op de Antillen". Het ging daar niet goed en dat zag de docent van school gelukkig ook. Zij heeft gezorgd dat ik een andere stageplek kreeg waar het wel goed ging. Vanaf dat moment heb ik alles gehaald.'

Corona

Toen brak corona uit en werd alle onderwijs online gegeven. 'Dat was een bizarre tijd, ik zat alleen thuis en kreeg heimwee. Toen mijn oma overleed in november 2020 ben ik naar Bonaire gegaan voor haar begrafenis. In januari 2021 kwam ik terug en moest ik examens afleggen. Ik kreeg een black-out van alle stress waardoor ik zakte. In mei kreeg ik een herkansing en had ik een topscore: 97 punten op een totaal van 100.'

Met haar niveau-3 diploma op zak ging Thalia aan de slag als kok op Bonaire. Hoe ze vanuit daar de beveiliging in rolde is een lang verhaal. Het heeft te maken met allergieën in de keuken en met een via-via contact die haar een baantje aanbood. Maar in elk geval beviel het werk haar zo goed dat ze daarin verder wilde. 'Wat ik leuk vind aan de beveiliging is dat jij degene bent die bepaalt, die de beslissingen mag nemen. Wie er een bank of een winkel binnen mag bijvoorbeeld.'

Politie

In 2023 startte ze met een opleiding aan de Politieacademie op het eiland die ze september 2025 hoopt af te ronden. 'Goed en heftig', noemt Thalia de opleiding. 'Je maakt veel mee; ongelukken, huiselijk geweld, diefstal. Maar het is mooi als je iets kunt doen.'

Na deze opleiding wil ze verder studeren, het liefst in Nederland. Ze wil dan doorgroeien binnen de politie of misschien toch verder in de horeca maar dan niet in de keuken.

Het lastigst in Nederland vond Thalia de taal. 'Ook al had ik Nederlandstalig onderwijs gevolgd op Bonaire; in Nederland wordt toch een ander soort Nederlands gesproken. Bovendien ben ik dyslectisch wat het ook moeilijker maakt. Het is wel heel fijn dat daar in Nederlandse onderwijs veel meer ondersteuning voor is dan op Bonaire. Ik ben echt goed geholpen.'

Aljantha Emerenciana

Foto: Story Impact Studio's, Jordan der Meer

droom: **leraar bouwkunde**

Aljantha is 20 jaar en zit in het vierde jaar van de opleiding Middenkaderfunctionaris Bouw op ROC Mondriaan in Den Haag. Op MBO Bonaire volgde ze al de opleiding Allround vakkracht onderhoud- en klussenbedrijf, maar doorstromen naar niveau 4 kon daarna niet. Dus besloot ze zich te oriënteren in Nederland en meldde ze zich aan bij TuranGoeloe. Na vier maanden voorbereiding met masterclasses was ze er klaar voor.

Bouwkunde

Vanaf haar elfde was Aljantha altijd aan het klussen in en om het huis dus een beroepsopleiding in de bouw lag voor de hand. Maar haar ambities gaan verder dan het uitvoerende werk als tegelzetter en loodgieter waarvoor ze op Bonaire werd opgeleid. En die stopt ook niet met het behalen van haar niveau-4 diploma volgend jaar. Dan lonkt de hbo-opleiding Bouwkunde in Rotterdam die ze wil aanvullen met een jaar pedagogiek zodat ze haar droom kan verwezenlijken: leraar bouwkunde worden.

De overgang van Bonaire naar Nederland was voor Aljantha niet heel spannend. 'Ik speelde waterpolo op hoog niveau en was voor mijn sport altijd al veel van huis. Natuurlijk miste ik mijn familie, maar ik wilde graag mijn vleugels uitslaan. De begeleiding van TuranGoeloe bij aankomst was fijn. Ze hadden een huis voor mij geregeld en we leerden reizen met het openbaar vervoer, boodschappen doen, kregen een rondleiding op ieders school, en dat soort dingen. Ik kreeg een buddy, een student die ook van de Antillen komt en hier al jaren woont. Bij haar kon ik de eerste maand terecht met vragen over alle praktische dingen. Doordat ik schoolambassadeur werd, deed ik veel activiteiten samen met andere studenten op school. Als ambassadeur ben je aanspreekpunt voor studenten en geef

je bijvoorbeeld voorlichting op open dagen. Met de andere ambassadeurs van het ROC volgde ik een training gespreksvoering; heel leerzaam.'

Verschillen

Aljantha liep uiteraard ook aan tegen verschillen tussen Bonaire en Nederland. 'Neem bijvoorbeeld de wet- en regelgeving rond het Bouwbesluit of de Welstandsnota. Op Bonaire liggen dingen veel meer vast dus als je eenmaal iets hebt geleerd dan is en blijft het zo. In Nederland moet je met de tijd mee blijven gaan, er zijn voortdurend aanpassingen en wijzigingen. Daar moet je je dus goed in verdiepen en zorgen dat je bijblijft en niet gaat achterlopen.'

Lastige dingen zijn er ook: 'Lezen is lastig, dat deed ik bijna niet. Zeker niet in het Nederlands. Nu moet ik wel. Voor mijn studie, om wet- en regelgeving te begrijpen, maar ook om brieven van de gemeente of DUO te kunnen lezen. Spreken en verstaan gaan prima. Het is fijn dat de docenten in een rustig tempo spreken.' 🍷

'Vanaf haar elfde was Aljantha altijd aan het klussen in en om het huis'

'Ik had het voordeel', zegt Aljantha, 'dat ik vanuit mijn opleiding op Bonaire al drie maanden stage had gelopen in Nederland. Bij Kunstmuseum/Museon in Den Haag bouwde ik mee aan een tiny house van gerecyclede materialen. De stage werd georganiseerd door MBO Bonaire en ROC Mondriaan.'

Nieuwe horizon voor havo-scholieren

Wat als je in 4 havo ontdekt dat theoretisch vervolgonderwijs niet jouw route zal zijn? Wat doe je dan nog twee jaar in het algemeen voortgezet onderwijs dat voorbereidt op hbo of wo? Demotivatie en schooluitval liggen op de loer. Voor deze groep leerlingen riep vsv-regio Noordoost-Brabant het traject New Horizon in het leven. De eerste 20 studenten hebben het traject doorlopen en zijn succesvol ingestroomd in de mbo-opleiding van hun keuze.

Tekst Yolenthe van der Ree **Foto's** Koning Willem I College (studenten hebben geen relatie met het verhaal)

Koning Willem I College met vestigingen in onder meer 's Hertogenbosch en Oss voert dit traject sinds mei 2023 uit, samen met de twee andere mbo-scholen in de regio, Yuverta en SintLucas. In 12 weken doorlopen de jongeren drie fasen van oriëntatie via keuze naar instroom in een opleiding.

Achterstand

Peter van Roosmalen is regionaal project-leider vsv en werkzaam bij contactschool Koning Willem I College. 'Bestuurders van de vo-scholen in onze regio klopten aan en vroegen aandacht voor havisten die bij hen vastlopen in havo-3 of -4. Het mbo is al jaren bekend met deze doelgroep', zegt hij. 'Het zijn de jongeren die in september de opleidingen instromen zonder goede voorbereiding. Ze hebben een achterstand omdat ze vaak een tijd thuisgezeten hebben of een baantje hadden en bovendien geen loopbaanoriëntatie en -begeleiding gevolgd (LOB) hebben. De keuze voor de opleiding is dan ook vaak niet goed onderbouwd. Daar lopen ze dan verderop weer tegenaan.'

'Per schooljaar gaat het in onze regio om tussen de 40 en 65 jongeren. In november komen ze in beeld tijdens de eerste proefwerkperiode. Dan lukt het de scholen meestal nog wel ze te motiveren en naar de tweede periode in februari te begeleiden. Dan gaat het mis en vallen ze uit. Met New Horizon willen we voorkomen dat deze jongeren tot september in de wachtkamer zitten. Goede LOB is het belangrijkste onderdeel van het programma. In 12 weken ontdekken ze waar ze goed in zijn, waar hun talenten liggen. Ze lopen mee op een afdeling, maken een uitstapje naar een stagebedrijf en hebben persoonlijke gesprekken met begeleiders die er bovenop zitten. Samen zoeken zij uit of de juiste weg wordt ingeslagen; is dit wat echt bij jou past? Zo niet, dan zoeken we verder en gaan we nieuwe ervaringen opdoen.'

Investeren in jezelf

Havo- en ook vwo-leerlingen kunnen op elk moment van het jaar starten bij New Horizon; het traject is maatwerk. De decaan van de vo-school meldt de leerling aan. 'Dat is belangrijk', zegt Peter van Roosmalen, 'we willen dat zowel de leerling als de school een bewuste keuze maken. De leerlingen blijven

gedurende het traject bij New Horizon ook ingeschreven op de vo-school. Na de aanmelding volgt de intake waarbij ouders, leerling, decaan en begeleider van New Horizon aanwezig zijn. Als er groen licht is, ondertekenen mbo en vo een samenwerkingsovereenkomst. Daarmee gaat de vo-school ook de verplichting aan een eigen bijdrage te leveren. Hieruit wordt het ov-reisproduct betaald waar een vo-leerling nog geen recht op heeft.'

Imke van Gerven is een van de begeleiders van New Horizon. 'De kern is dat jongeren bereid moeten zijn om echt in zichzelf te investeren en zich breed te oriënteren. Zijn zij bereid om 12 weken intensief met zichzelf aan de slag te gaan? Als dat antwoord "ja" is, bieden wij een zeer gedegen programma van oriëntatie en keuzes maken. Dat is altijd maatwerk.'

'Ik kreeg de kans om uit te zoeken wat ik nu echt wilde'

Jezelf leren kennen

Don is 17 jaar en is in september gestart met de opleiding Junior Accountmanager niveau 4. Daarvoor nam hij deel aan New Horizon nadat hij in havo-4 was vastgelopen.

'Ik was niet meteen enthousiast'. Don is er eerlijk over dat het mbo voelde als 'een stap lager'. 'Maar ik ben toch naar de intake gegaan en die was eigenlijk prima. Ik ging niet meteen naar het mbo, maar kreeg de kans om uit te zoeken wat ik nu echt wilde. Ik had namelijk geen idee. Door New Horizon heb ik mezelf veel beter leren kennen. Zo ontdekte ik bijvoorbeeld dat ik best creatief ben, een vaardigheid die je in veel beroepen kunt inzetten.'

In challenges worden de deelnemers van New Horizon uitgedaagd hun talenten te ontdekken. Don: 'We kregen vaak alleen een bak met spullen en een opdracht. Bijvoorbeeld "maak hiermee een pot slijm". Nou, dan ga je maar wat mengen, roeren en proberen. Het gaat er niet om dat je het beste

slijm maakt, maar dat je bijvoorbeeld ontdekt dat je het in je hebt om recepten te lezen, ingrediënten samen te voegen. Ook de challenge om een knikkerbaan te maken uit een bak met blokjes was een goeie. Je leert je eigen manier van werken kennen.'

'Langzaam maar zeker kreeg ik wat ideeën over de richting die ik in zou willen slaan. Ik ben toen gaan meelopen bij verschillende opleidingen, heb gesprekken gevoerd met studenten en docenten en heb zelf veel uitgezocht. Het was echt een mooi traject. Je bent zelf verantwoordelijk, de begeleiders zijn super vriendelijk en ik heb het gevoel dat ik nu goed op m'n plek zit. De opleiding Junior Accountmanager past bij mijn manier van werken en bij mijn aanleg voor economie en sales.'

En dat mbo? 'Helemaal top. Echt onzin dat daar altijd een beetje minderwaardig over wordt gedaan.'

Challenge

De eerste fase is 'ontdekken wie je bent'. Imke van Gerven: 'Dat gaat over eigen leiderschap, verantwoordelijkheid nemen en zelfonderzoek. Welke rol heeft een jongere bijvoorbeeld in zijn of haar bijbaantje? Welke vaardigheden heb je daarvoor nodig? In challenges worden de jongeren uitgedaagd te ondervinden wat het met hen doet als ze zelf moeten uitzoeken hoe ze een opdracht gaan aanpakken. In de evaluatie bespreken we wat ze hebben laten zien. Bij de challenge "ontwerp een dierenverblijf" bijvoorbeeld zien we mooie verschillen. De een gaat meteen aan de slag met bouwmaterialen, de ander start met een plan van aanpak of een gedetailleerde bouwtekening, een volgende verdiept zich eerst in het dier waarvoor het verblijf bedoeld is. Wat heeft een ijsbeer nodig om zich prettig te voelen? Ik moet op m'n handen zitten en niet willen bijsturen of ingrijpen. Mijn focus ligt op welke kwaliteiten ik zie, waar het ongemak zit. Het gaat erom dat studenten hun eigen proces doorlopen.'

De tweede fase van het traject is de horizonverruiming. Studenten stellen de vraag "Wat is er voor mij te halen op de arbeidsmarkt?". Imke van Gerven: 'Daarvoor maken we gebruik van opdrachten en soms van testen, maar studenten gaan ook ervaren bij bedrijven en opleidingen of het beeld dat zij hebben klopt met de werkelijkheid.'

Op een flipchart houden ze in eerste instantie met geeltjes bij wat hun ontdekte eigenschappen en kwaliteiten zijn, evenals hun vaardigheden en interesses, welke passie en dromen zij hebben, wat hun (werk)voorwaarden zijn en wat zij nog te leren en ontdekken hebben. En vooral waar zij blij van worden.'

Instromen

Als een jongere na deze fase denkt te weten wat hij of zij wil gaan doen, belt de begeleider met de betreffende afdeling en regelt meelooptomomenten. Daar kan de jongere voelen en ervaren of het echt past. Is dat het geval, dan stromen ze snel mogelijk in. Eventueel wordt er nog een tussenfase georganiseerd tot de opleiding start. Ook dit is maatwerk.

Over het succes en het vervolg van New Horizon is Peter van Roosmalen ambivalent. 'Enerzijds vind ik het super dat we dit doen en dat het zo goed loopt. Anderzijds zou ik het liefst willen dat we het traject niet nodig hadden. Ik zou dit in de structuur willen regelen. Zo pleit ik ervoor om de LOB binnen de havo naar een hoger plan te trekken, zodat leerlingen daar al een beroepsgerichte keuze kunnen maken. Het is niet voor niks dat nu in pilots de havo-praktijkroute wordt verkend. Havo-scholen merken dat ze moeten investeren om jongeren meer beroepsgericht voor te bereiden.'

De financiering van New Horizon komt uit het regionaal vsv-programma, van het Koning Willem I College en uit een eigen bijdrage van de vo-scholen. Uit dat laatste wordt onder meer de ov-kaart voor de leerlingen betaald aangezien ze die zij nog niet krijgen vanuit DUO zolang ze nog niet staan ingeschreven op het mbo.

Regionale Jongerenaanpak valt onder de paraplu van het arbeidsmarktprogramma Noordoost Brabant werkt. In de Jongerenaanpak worden alle middelen die binnenkomen voor jeugdwerkloosheid en vsv gebundeld.

Zolang dat nog geen realiteit is, zijn alle betrokkenen blij met het traject. Dat geldt ook voor Jacomijn Pruijboom, programamanager Regionale Jongerenaanpak en doorstroomcoördinator: 'We zijn heel blij met deze voorziening en hebben er ook hard voor gepleit hier vanuit het regionaal vsv-programma ruimte voor te maken. In dit traject kunnen jongeren op ontdekkingsreis. Naar zichzelf en naar de studie die echt bij ze past. En dan komen ze goed voorbereid aan de start.' 🍷

Van school naar duurzaam werk

Voorsorteren op invoering

Met de wet Van school naar duurzaam werk krijgen scholen, Doorstroompunten en arbeidsmarktregio's meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij de overgang van school naar werk en bij het behouden van werk. De focus ligt op jongeren die ongeacht de stand van de economie moeite hebben om aan het werk te komen en te blijven. Wat gebeurt er in de regio's nu de invoering van de wet is uitgesteld van 1 augustus 2025 naar 1 januari 2026?

Tekst Yolenthe van der Ree **Illustratie** Welmoet de Graaf

Uitstel van inwerkingtreding betekent in elk geval niet dat de voorbereidingen stilliggen. Niet voor de Doorstroompunt-regio's Zuid-Holland Zuid en Rijnmond. Doorstroomcoördinatoren Reimke Willemze en Marina Smits vertellen aan Ingrado Magazine over de stappen die zij zetten op weg naar 2026. 'We kunnen

regionaal de samenwerking al opzoeken. Doel van de wet is meer jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt naar school en werk helpen. Daarbij betekent een startkwalificatie niet langer dat je niet kwetsbaar bent. Daar zijn we heel blij mee en daar sorteren we graag op voor.'

Samenwerking

De samenwerking in haar regio is altijd al stevig, zegt doorstroomcoördinator Reimke Willemze van Zuid-Holland Zuid. 'Sinds 2017 werken Doorstroompunt en sociale diensten nauw samen in de begeleiding van de groep jongeren van 23 tot 27 jaar. Wij voeren de begeleiding

Planning wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk

uit in opdracht van de sociale diensten. Deze wet is een stimulans daar vooral mee door te gaan en maakt het eigenlijk alleen maar beter. Nu bereikt de informatie ons vertraagd waardoor het voorkomt dat we op de stoep staan bij een jongere die inmiddels al een paar maanden aan het werk is. Onder de nieuwe wet beschikken wij direct over de actuele informatie.'

Nieuwe partners in de samenwerking zijn de arbeidsmarktregio's. En daar ligt meteen een uitdaging, aangezien die regio's vaak niet overlappen met de Doorstroompunt-regio's. Zo heeft het Doorstroompunt Zuid-Holland Zuid te maken met tien gemeentes, drie arbeidsmarktregio's en twee mbo-instellingen.

Reimke Willemze: 'Een andere verandering is dat het mbo moet gaan samenwerken met de sociale diensten. Het mbo krijgt nazorgplicht (verlengde loopbaanoriëntatie) van een jaar voor gediplomeerde

studenten die kwetsbaar zijn in het vinden van werk. Het mbo bepaalt zelf welke studenten daarvoor in aanmerking komen. Als het in een jaar niet is gelukt deze studenten naar werk te begeleiden, moet de school de student warm overdragen aan de sociale dienst.'

Uitdaging

De samenwerking in Zuid-Holland Zuid kent ook uitdagingen. Reimke Willemze: 'Op bestuurlijk niveau is alles vrij overzichtelijk en goed afgestemd. We hebben met elkaar afgesproken dat we werken op basis van consensus. We moeten er samen uitkomen. Op managementniveau, in de stuurgroep, wordt het al een stuk complexer met vier samenwerkingsverbanden, drie sociale diensten en twee mbo's. Om echt iets te bereiken moeten we het eens zijn over de prioriteiten en dat kan tot stevige discussie leiden. Welke maatregelen of programma's nemen we op voor welke doelgroep?'

In de regio Rijnmond is het aantal partners dat aan tafel zit aanzienlijk: maar liefst twaalf onderwijsbestuurders, vier wethouders van de Doorstroompunt-regio en één wethouder van de arbeidsmarkt-regio. 'Dat is een erg ongelijke verhouding en dat maakt de besluitvorming spannend', zegt Marina Smits. 'Besluiten werden altijd genomen op basis van consensus. Maar je weet dat er meer spanning op gaat komen dan tot nu toe. Dus wil ik dat er een afspraak komt over hoe we die besluitvorming laten verlopen. Het wetsvoorstel zegt heel duidelijk dat er drie hoofdrolspelers zijn: contactschool, contactgemeente (Doorstroompunt), centrumgemeente (arbeidsmarkt). Het voorstel waar het bestuurlijk overleg mee akkoord is gegaan luidt 'we gaan voor consensus, tenzij...'. Eigenlijk zou je willen dat de drie hoofdrolspelers die genoemd worden in het wetsvoorstel, met stemrecht overblijven. De contactschool heeft dan een flinke uitdaging, want moet namens

Rolverdeling regionaal programma

Er is één regionaal programma waarvoor onderstaande partijen samen en gelijkwaardig verantwoordelijk zijn:

twalf onderwijspartners spreken. Je wil niet dat één onderwijsinstelling of gemeente de hele besluitvorming kan vertragen of lamleggen. Dus is de vraag welke stemverhouding we onder de stem van het onderwijs gaan leggen? Dat gesprek loopt nog.'

Maak mensen verantwoordelijk waar ze verantwoordelijk voor zijn, is de stelling van Marina Smits. 'Bij een bestuurlijk overleg zitten de bestuurders aan tafel. Punt! Zij moeten met elkaar in gesprek. Als je niet kan, dan laat je je vervangen door een andere bestuurder en niet door een directeur. Dat werkt super. Het was gebruikelijk dat als de bestuurders werden uitgenodigd, de hele regiegroep erbij zat. Doordat ze hun adviseurs bij zich hadden hoefden de bestuurders zich minder te verdiepen in het onderwerp. Nu zijn ze onder elkaar en denken ze met elkaar na over de eigen materie. Het eerste overleg was nog wat onwennig, maar we zien inmiddels dat men elkaar beter op inhoud weet te vinden'

*'Een start-
kwalificatie
betekent niet
langer dat je niet
kwetsbaar bent'*

Regionaal programma

Ondertussen zijn beide regio's druk met het schrijven van het regionaal programma. De basis daarvoor is de regio-analyse. Reimke Willemze: 'Ons regiobeeld is inmiddels klaar. We zien vrij veel uitval in het eerste en tweede leerjaar van het mbo, als studenten net 18 zijn. Dat past ook wel bij ons type regio; veel maakindustrie, maritieme industrie, ruraal gebied. Dit zijn jongeren die willen werken en niet te lang op school willen zitten. Het is de uitdaging werkgevers bereid te vinden jongeren aan te nemen en al werkende in staat te stellen een startkwalificatie te halen. Bij het opstellen

van een regionaal programma starten we vanuit wat nodig is voor jongeren. Daarbij kijken we heel strikt naar wat regulier is, naar wat tot je wettelijke taken gerekend kan worden, en naar wat de plus is. Reeds ingezette aanpakken die effectief blijken te zijn, moeten verduurzaamd worden en niet langer betaald worden uit vsv-middelen.'

Marina Smits geeft aan dat de onduidelijkheid over de financiën het maken van plannen in de weg zit. 'We weten nog niet hoeveel geld er straks naar onze regio komt. Twintig jaar lang zijn de middelen die binnenkwamen verdeeld onder de gemeentes in de Doorstroompunt-regio en de onderwijsinstellingen. Het onderwijs kreeg 90 procent van alle middelen. Na 20 jaar zijn veel goedwerkende voorzieningen in de ondersteunings- en begeleidingsstructuur op scholen structureel gemaakt. Hierdoor zitten er veel mensen met een vaste aanstelling die uit de programma-middelen worden betaald. Ik krijg nieuwe ambities en plannen nooit langs de onderwijsbestuurders als dat betekent dat deze ondersteunings- en begeleidingsstructuur omvalt. Dus ga ik uit van een overgangsfase waarin we proberen zoveel mogelijk in stand te houden wat er al is. En daarnaast wil ik proberen om een deel van de middelen op projectbasis in te zetten voor bovenschoolse en regionale voorzieningen. Dat moet de toekomst zijn. Je kunt een projectvoorstel indienen waarin je op basis van een goede analyse aangeeft waarom dit meer is dan er op grond van je wettelijke taken van je gevraagd kan worden. Daar zijn kaders voor nodig waarmee een onafhankelijke commissie de projectaanvragen kan beoordelen. Die houden we naast de regio-analyse en op basis daarvan kunnen we middelen toekennen.'

In beide regio's zijn inmiddels ook stappen gezet om jongeren te betrekken bij de samenstelling van het regionaal programma. In Zuid-Holland Zuid kwamen in de zomer, op een snikhete dag, ongeveer 20 jongeren bijeen om input te leveren. Reimke Willemze: 'Dat was een heel leuke sessie. Ik heb hen gevraagd of ze elementen uit het regiobeeld herkenden en hoe zij dachten over oplossingen. Zij gaven onder meer aan dat de beroepenoriëntatie veel beter moet. Ook vroegen ze om meer aandacht voor de financiën. Ze horen alleen over studiefinanciering, maar de meeste studenten hebben een bijbaantje en krijgen met de belastingdienst te maken. Daar weten ze weinig van.

Thema's waar de regio's minimaal afspraken over maken in het regionaal programma:

1. De wijze van samenwerking tussen scholen, gemeenten en Doorstroompunt in de overgang van school naar werk, waaronder ook het gebruik van het overgangsdokument;
2. Laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning op de school;
3. Overstap vo-mbo, met speciale aandacht voor vso;
4. Tegengaan ongediplomeerde uitval naar werk;
5. Stimuleren duurzame arbeidsinschakeling door inzet op praktijkleren in het mbo (resultierend in mbo-verklaring of mbo-certificaat) en gebruik van sectorale ontwikkelpaden;
6. Investeren in de vakkundigheid van de uitvoerende professionals bij scholen, Doorstroompunten en gemeenten;
7. De regio moet een (relevante) groep jongeren betrekken bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma.

Alle informatie op een rij

Binnenkort gaan we ook in gesprek met studenten van het Da Vinci College, de schoolambassadeurs. Wat denken zij nodig te hebben om de volgende stap naar werk te kunnen zetten?'

Spuk

Opgelucht zijn beide coördinatoren dat de middelen voor uitvoering van de wet Van school naar duurzaam werk zijn uitgezonderd van de voorgenomen overheveling van de Specifieke uitkeringen (Spuk) naar het gemeentefonds. Hiermee is het gevaar geweken dat de middelen zonder oormerk in de grote portemonnee van de gemeentes terechtkomen. 😊

10 vragen aan...

Louise Elffers

Voorzitter van de Onderwijsraad en bijzonder hoogleraar Kansengelijkheid in het onderwijs (UvA) en lector Kansrijke Schoolloopbanen in een Diverse Stad (HvA)

1 Wat ziet u als uw belangrijkste opdracht als voorzitter van de Onderwijsraad?

'De Onderwijsraad draagt bij aan goed onderwijs voor iedereen door het geven advies over onderwijsbeleid aan regering en parlement. Dat doen we op verzoek en uit eigen beweging. Zeker gezien de grote zorgen over ontwikkelingen in het onderwijs, zoals het lerarentekort, de dalende resultaten en de toenemende tweedeling, zie ik het als mijn opdracht als voorzitter om die functie zo goed mogelijk te blijven vervullen. In tijden van snelle politieke koerswisselingen en polarisatie, bewaak ik onze onafhankelijke positie en onze focus op wat het onderwijs nu én op de lange termijn nodig heeft.'

2 Hoe kunt u als voorzitter van de Onderwijsraad bijdragen aan meer kansengelijkheid?

'Kansengelijkheid is een van de thema's waarover de Onderwijsraad zich meermaals heeft uitgesproken en dat zal de raad ook blijven doen. Daar waar de onderwijskwaliteit onder druk staat, onder meer door de ongelijk verdeelde tekorten aan leraren en schoolleiders, staat de kansengelijkheid onder druk. Schaarste creëert tweedeling en dat is iets wat steeds moet worden meegewogen in onderwijsbeleid.'

3 Ziet u een relatie tussen kansengelijkheid en schooluitval?

'Wie zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, heeft minder kansen op welvaart en welzijn in het latere leven. Dus schooluitval leidt tot ongelijke kansen in de verdere (school)loopbaan. Daar liggen verschillende mechanismen aan ten grondslag. Zo weten we dat armoede en schulden het lastiger maken om succesvol te leren en studeren. De Onderwijsraad brengt hierover in het voorjaar van 2025 een advies uit. Soms is de inrichting van het onderwijs zelf een oorzaak van schooluitval. Kijk bijvoorbeeld naar de uitval bij de overgang van vmbo naar mbo. Daar waar havisten en vwo'ers een startkwalificatie op zak hebben zodra ze eindexamen hebben gedaan, moeten vmbo'ers eerst nog de overstap maken naar het mbo, of naar het havo. We belasten één groep leerlingen met een risicovolle

overgang. Dat is een duidelijk geval van kansengelijkheid en die leidt tot een verhoogd risico op schooluitval.'

4 Welke specifieke uitdagingen ervaren nieuwkomers op het gebied van kansengelijkheid?

'Dat zijn er vanzelfsprekend vele, omdat zij vaak in korte tijd hun weg moeten vinden in een nieuwe onderwijscontext, met het Nederlands als schooltaal, en soms ook kampen met stress of trauma's die het leren op school belemmeren. Een grote zorg is de financiering, facilitering en bemensing van het nieuwkomersonderwijs. Hoe richten we een duurzame infrastructuur in die leerlingen helpt om hun plek te vinden in het Nederlandse onderwijs en de samenleving? Elk kind in Nederland heeft recht op toegang tot goed onderwijs, ongeacht diens verblijfsstatus.'

5 U pleit voor latere selectie en meer differentiatie in het onderwijs. Zal dit bijdragen aan meer kansengelijkheid?

'We weten al jaren dat vroege selectie en externe differentiatie – het toewijzen van leerlingen aan van elkaar gescheiden en ongelijksoortige onderwijsroutes – uitmonden in grotere ongelijkheid in het verloop van schoolloopbanen. De Onderwijsraad pleit daarom onverminderd voor uitstel van selectie en minder starre vormen van differentiatie. Dat betekent overigens niet – zoals vaak wordt gedacht – dat de Onderwijsraad pleit voor het geven van éénzelfde vorm van onderwijs aan alle leerlingen tot 15 jaar. De opdracht zit in een flexibeler inrichting van het voortgezet onderwijs, met meerdere onderwijsroutes onder één dak waartussen leerlingen gemakkelijker kunnen wisselen.'

6 Verwacht u dat latere selectie en meer differentiatie zullen bijdragen aan een vermindering van het lerarentekort?

'Het lerarentekort staat los van dit vraagstuk. Er zijn geen redenen te denken dat mensen geen leraar worden of stoppen als leraar als er meer of minder selectie of differentiatie plaatsvindt.'

7 Welke rol kunnen onze leden, leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches, hebben in het bevorderen van kansengelijkheid?

'Elke leerling heeft recht op toegang tot goed onderwijs. Het zijn onder anderen de leden van Ingrado die erop toezien dat dat recht gewaarborgd wordt. Het groeiend aantal thuiszitters doet een beroep op flexibiliteit van ons onderwijsaanbod. De focus moet liggen op de vraag: wat kan er wél? Leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches kunnen helpen een antwoord op die vraag te vinden.'

8 Wat vindt u het belangrijkste element van de Leerplichtwet?

'Dat we de leerplicht hebben omdat elk kind recht heeft op goed onderwijs. Met een verplicht aantal jaren onderwijs stellen we elk kind in staat om bepaalde kennis en vaardigheden te ontwikkelen en talenten te ontdekken en ontplooien. Zij kunnen kennismaken met andere interessegebieden en perspectieven dan die ze van huis uit meekrijgen. Zo waarborgen we dat alle kinderen en jongeren toegerust worden om volwaardig te kunnen participeren in onze samenleving.'

9 Wat is volgens u de waarde van het behalen van een startkwalificatie?

'De kansen op bestaanszekerheid van jongeren met een startkwalificatie zijn aanzienlijk groter dan van jongeren zonder startkwalificatie, dus we hebben alle reden om iedereen aan die startkwalificatie te willen helpen. Het verlengen van het vmbo tot startkwalificatie-niveau om te zorgen dat elk kind het voortgezet onderwijs verlaat mét een startkwalificatie op zak zou een goede start zijn op weg naar meer kansengelijkheid in en door het onderwijs.'

10 Welke vraag stelden we niet en zou u graag beantwoorden?

'Of het leuk is bij de Onderwijsraad en die vraag beantwoord ik dan graag met een volmondig ja! 🍷'

Onderzoek in de schijnwerper

In deze rubriek belichten we regelmatig een aantal onderzoeken die van betekenis kunnen zijn voor het werkveld van leerplicht en het Doorstroompunt.

Tekst Marga de Weerd Illustratie Welmoet de Graaf

In de Werkagenda MBO hebben de MBO Raad, JOB MBO en het ministerie van OCW de afspraak gemaakt om het welzijn van studenten te bevorderen. Het ministerie heeft in dat kader onderzoek laten doen naar de factoren in het mbo die stress en prestatiedruk versterken. Onlangs verscheen daarover het onderzoeksrapport *Als je door de bomen het bos niet meer ziet*.¹ Het onderzoek is interessant voor iedereen die met mbo'ers te maken heeft en in samenwerking met mbo-instellingen schooluitval wil verminderen.

Wat ervaren mbo'ers als prestatiedruk en stress?

De mbo-studenten beschrijven prestatiedruk als de druk om gestelde doelen te behalen. Het gaat daarbij meestal om doelen die zij zichzelf hebben opgelegd, maar soms ook om door de omgeving gestelde doelen. Die druk slaat om in stress als er gebrek aan overzicht ontstaat en jongeren chaos en een constant gevoel van tijdsnood ervaren. Dit is het gevolg van een opstapeling van allerlei taken, verwachtingen en behoeftes. Prestatiedruk uit zich volgens de studenten vooral mentaal. Stress uit zich zowel mentaal als fysiek en in gedrag.

Waardoor wordt prestatiedruk en stress ervaren?

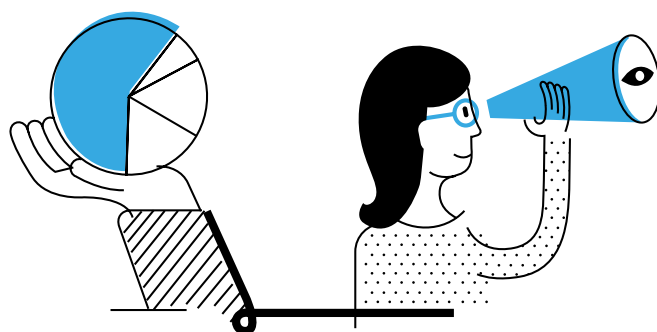
Een groot deel van de prestatiedruk en stress die mbo-studenten ervaren komt voort uit een opeenstapeling van (te) veel grote verantwoordelijkheden. Het gaat dan om verantwoordelijkheden op het gebied van studie, werk, stage, maar ook verantwoordelijkheden in de thuissituatie. Een deel van de mbo-studenten die prestatiedruk en stress ervaart, heeft te maken met emotionele problemen of zorgen en spanningen thuis. Voorbeelden zijn mantelzorg moeten verlenen, een instabiele gezinssituatie en financiële problemen. Hierdoor moeten studenten bijdragen aan de zorg en het huishouden en soms ook financieel.

Te weinig ondersteuning

Veel studenten voelen zich nog niet klaar om de grote hoeveelheid verantwoordelijkheden die op hun bord ligt te dragen. Ze beschikken nog over onvoldoende mentale gezondheidsvaardigheden, studievoordigheden en digitale vaardigheden om daar de regie over te voeren. Binnen hun opleiding ervaren studenten vaak een gebrek aan ondersteuning. Juist die ondersteuning is essentieel bij het voorkomen en verminderen van prestatiedruk en stress.

Aanbevelingen voor het voorkomen en verminderen van prestatiedruk en stress

De onderzoekers doen aanbevelingen voor mbo-instellingen om prestatiedruk en stress te voorkomen en verminderen. Concrete aanbevelingen voor opleidingen zijn het aanbieden van minder volle curricula, het verminderen van piekbelasting in het programma maar ook het toegankelijker en overzichtelijker aanbieden van informatie over curricula, roosters en toetsing. Daarnaast kunnen opleidingen de prestatiedruk en stress van mbo-studenten verminderen door een eenduidige hantering van regels zoals bijvoorbeeld het bindend studieadvies (BSA), maar ook door last minute wijzigingen in les- of toetsroosters te voorkomen. Bovendien zouden opleidingen samen met studenten kunnen kijken naar flexibele persoonlijke onderwijsplannen.

In de opleidingen zou meer aandacht moeten zijn voor het versterken van de vaardigheden van studenten om zelf om te kunnen gaan met prestatiedruk en stress. Opleidingen kunnen investeren in (het bevorderen van) mentale gezondheidsvaardigheden en in studievaardigheden en mediawijsheid van studenten. De sleutelrol van docenten en begeleiders daarin moet versterkt worden. Dat betekent dat er voldoende docenten, begeleiders en begeleidingsteams moeten zijn om die rol te vervullen.

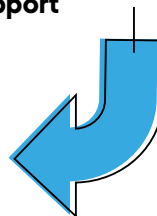
Een deel van de studenten zou ondersteund moeten worden bij het betalen van les- of cursusgelden, boekengeld, reiskosten en voor het onderwijs benodigde zaken als een laptop. Onderwijsinstellingen, gemeenten en de landelijke overheid zouden dit volgens de onderzoekers gezamenlijk moeten realiseren.

Meenemen in het gesprek

Het onderzoek geeft concrete handvatten voor het verminderen van de door mbo-studenten ervaren prestatiedruk en stress en daarmee indirect voor het terugdringen van verzuim en schooluitval in het mbo.

Deze zeer beknopte samenvatting doet geen recht aan de rijke informatie die het rapport geeft. Daarom deze tip: lees het rapport als je nog beter geïnformeerd het gesprek in wil gaan met je samenwerkingspartners in het terugdringen van verzuim en schooluitval in het mbo!

Lees het hele rapport

1 Als je door de bomen het bos niet meer ziet. Een verdiepend onderzoek naar risicofactoren voor prestatiedruk en stress bij mbo-studenten¹

ADVERTENTIE

Wil jij jouw kennis & ervaring delen met de volgende generatie collega's?

Word docent leerplicht!

Wij vragen enthousiasme en bieden uitdagende leeromgevingen en goede arbeidsvoorwaarden!

Foto: Max Fischer (pexels.com)

Wij vragen:

- Enthousiasme
- Didactische vaardigheden
- Ruime ervaring als leerplichtambtenaar
- Woonachtig in de regio's Eindhoven of Leeuwarden

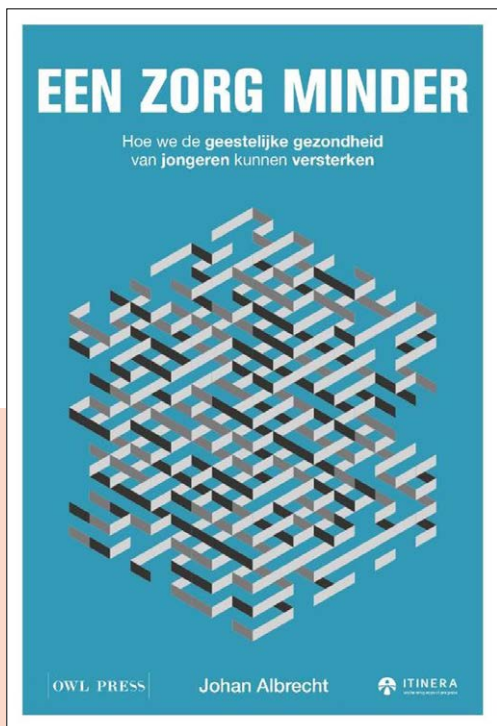
Wij bieden:

- Uitdagende leeromgevingen
- Flexibele inzetmogelijkheden
- Goede arbeidsvoorwaarden
- Meer informatie vind je op onze website: www.nivoo.nl/docent

Tot slot

Deze rubriek biedt ruimte voor ontwikkelingen bij Ingrado en in het werkveld, voor nieuws uit de regio's en van samenwerkingspartners, voor dat wat opvalt of in het oog springt... Heb je een bijdrage? Laat dat weten aan de redactie via info@ingrado.nl

Deze keer tips voor boeken, documentaires en een podcast.

Leestip

Een zorg minder

We zijn rijker dan ooit en onze overheden investeren enorme bedragen in gezondheidszorg, onderwijs en sociale bescherming. Toch kampt een aanzienlijk deel van de bevolking – inclusief jongeren – met mentale problemen. Sommige wetenschappers omschrijven depressieve gevoelens en angsten zelfs als 'de chronische aandoeningen van jongeren'. Een mentale zorgcrisis kan niet beantwoord worden met het gebruikelijke recept van meer beleid, meer middelen en meer mensen. Het zorgsysteem kraakt terwijl de vraag naar zorg in de nabije toekomst sterk zal toenemen. En de recente expansie van het mentale zorgbeleid blijkt vooral de zorgvraag bij jongeren verder te verhogen.

Kijktip

Iedereen samen naar school: een illusie?

In 2035 moet iedereen onderwijs volgen op de reguliere school in zijn of haar eigen buurt, inclusief kinderen die extra ondersteuning of zorg nodig hebben. Maar kunnen reguliere scholen dit wel bieden? Steeds meer kinderen zitten thuis en wachtlijsten voor speciale scholen blijven toenemen. Deze documentaire zoekt naar een antwoord op deze vraag.

Kijktip

Pubers!

Pubers zijn de emotioneelste, gekste, levendigste, roekelooste en aandoenlijkste wezens die er bestaan. Ouders willen niets liever dan zich aan hen vastklampen, terwijl de puber zich met man en macht wil loswrikken. Dit zorgt vaak voor flinke botsingen in een gezin. In de serie 'Pubers!' wordt in beeld gebracht hoe het puberleven eraan toe gaat, zowel vanuit het perspectief van de ouders als van dat van de puber.

Luistertip

Moreel Kompas Podcast

Wat is moreel juist in deze situatie of casus? Deze vraag stelt menig leerplichtambtenaar en doorstroompuntcoach zich met regelmaat. Het beantwoorden van die vraag blijkt niet zo simpel. Want wat is juist? Welke waarden en normen hanteer je? Het vernieuwde Moreel Kompas dat Ingrado samen met en voor professionals ontwikkelde, is een hulpmiddel om stap voor stap tot een morele afweging te komen. En voor extra verdieping is er ook de Moreel Kompas Podcast.

Kijktip

Verloren jongeren

Waar moet je heen als je volwassen bent geworden na jaren jeugd- of pleegzorg? Als je gewend bent dat tientallen hulpverleners zich met je bemoeien en over je schouder meekijken naar alles wat je doet. Als crisis- of daklozenopvang je 'thuis' is omdat zelfstandig wonen geen optie is. Andy, Xaron, Lars en Sven zijn alle vier jong, ontheemd en verdwaald. In de serie 'Verloren Jongeren' van Sahar Meradji en Floor van der Kemp volg je hen op weg naar een betere toekomst.

Leestip

Dromenmakers

Nederlandse basisscholen waar de nood het hoogst is en waar in avontuurlijke oplossingen wordt gedacht. Daarover gaat het in Dromenmakers. Abdelkader Benali ging samen met Hans Spekman van het Jeugdeducatiefonds op reis. Langs scholen in de wijken waarin docenten extra alert zijn, waar kinderen thuis geen eigen bed hebben en waar de keuken het hart van de school wordt. En vooral langs scholen waar dag in, dag uit, vanaf de eerste bel, de vonk van toekomstdromen met volle kracht wordt aangeblazen.

Leestip

Jong en Urban

De meeste jongeren vinden op eigen kracht hun plek in de maatschappij. Voor een groeiende groep jongeren is dat echter niet vanzelfsprekend. Zeker wanneer ze thuis met problemen te maken hebben zoals armoede, thuis of op school niet veilig zijn, of wanneer ze kampen met mentale problemen. Voor deze jongeren zijn de kansen op een goede toekomst aanmerkelijk kleiner. In Jong en Urban zijn jongeren zelf aan het woord over kansenongelijkheid en over de onderwaardering en eenzaamheid die ze als gevolg daarvan ondervinden.

**Onze jongeren zijn als
sterren. Hoe beter je kijkt,
hoe meer ze gaan stralen.**

Fijne feestdagen!

Ingrado